

ЗАТВЕРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце і
адукацыйных інавацыях

А.М. Здрок

« 2 » люты 2020 г.

Рэгістрацыйны № УД-8726/вуч.

Беларуская літаратура

Вучэбная праграма ўстановы адукацыі па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:

1-23 01 07 Інфармацыя і камунікацыя

1-23 01 08 Журналістыка (па напрамках)

напрамак спецыяльнасці:

1-23 01 08-01 Журналістыка (друкаваныя СМІ)

1-23 01 08-02 Журналістыка (аўдыявізуальная)

1-23 01 08-03 Журналістыка (web-журналістыка)

1-23 01 08-04 Журналістыка (менеджмент СМІ)

1-23 01 09 Журналістыка міжнародная

1-23 01 10 Літаратурная работа (па напрамках)

напрамак спецыяльнасці:

1-23 01 10-02 Літаратурная работа (рэдагаванне)

1-23 01 10-01 Літаратурная работа (творчасць)

Вучэбная праграма складзена на аснове АСВА 1-23 01 07-2013, 1-23 01 08-2013, 1-23 01 09-2013, 1-23 01 10-2013, учебных планов №Е23з-203/уч., №Е23з-204/уч. от 30.05.2013 г., №Е23-262/уч., №Е23-263/уч., №Е23-264/уч., №Е23-265/уч., №Е23-266/уч., №Е23-267/уч., №Е23-269/уч., №Е23-270/уч. от 29.05.2015 г., №Е23и-254/уч., №Е23и-255/уч., №Е23и-256/уч. от 20.05.2015 г. №Е23-91/уч. от 22.06.2020 г.

СКЛАДАЛЬНІКІ:

Кузьміч Наталля Васільеўна, дацэнт кафедры літаратурна-мастацкай крытыкі факультэта журналістыкі, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

Часнок-Фаменка Ірына Чаславаўна, дацэнт кафедры літаратурна-мастацкай крытыкі факультэта журналістыкі, кандыдат філалагічных навук

РЕЦЕНЗЕНТЫ:

Губская В. М., кандыдат філалагічных навук, дацэнт, загадчык кафедры беларускай і рускай мовы Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта

Мальчэўская Алена Аляксандраўна, галоўны рэдактар часопіса “Полымя”

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай літаратурна-мастацкай крытыкі факультэта журналістыкі БДУ
(пратакол № 17 ад 04.06.2020 г.);

Навукова-метадычным Саветам БДУ
(пратакол № 5 ад 17.06.2020 г.)

Загадчык кафедры _____ Саянкова-Мяльніцкая Л. П.

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Мэта і задачы вучэбнай дысцыпліны.

Асноўная мэта выкладання дысцыпліны: сфарміраваць у студэнтаў канцэптуальнае ўяўленне пра беларускую літаратуру як цэласную культурна-гістарычную з’яву, якая з’яўляецца ключом да разумення нацыі.

Задачы вывучэння дысцыпліны:

- сфарміраваць уяўленне пра этапы станаўлення і развіцця беларускай літаратуры (XI ст. – 2020-я гады);
- пазнаёміць з разнастайнымі жанрава-стылёвымі тэндэнцыямі беларускай літаратуры;
- развіць уменне выяўляць у тэкстах гуманістычную філасофію, сістэму агульначалавечых духоўных і маральных каштоўнасцей беларускага прыгожага пісьменства;
- разгледзець публіцыстыку пісьменнікаў на розных этапах развіцця літаратуры і развіць уменне аналітычнага пошуку прычын яе ўзнікнення ў канкрэтна пазначаны перыяд;
- замацаваць у студэнтаў тэарэтычныя веды і практычныя навыкі самастойнага літаратуразнаўчага аналізу, вызначэння крытэрыяў мастацкасці.

Падчас вывучэння дысцыпліны будзе выкарыстаны неабходны навуковы інструментарый. На практычных занятках шмат увагі будзе нададзена індывідуальнай рабоце студэнтаў.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй. Дысцыпліна “Беларуская літаратура” арыентавана на духоўнае ўзбагачэнне асобы будучага журналіста, выхаванне ў ім маральна-этычных прынцыпаў, патрыятызму, развіццё творчага мыслення, навуковага пошуку, уменне працаваць са словам. Дысцыпліна дапамагае выявіць творчыя схільнасці студэнтаў, выкарыстаць атрыманыя веды ў практычнай журналісцкай дзейнасці.

Курс “Беларуская літаратура” мае канцэптуальнае значэнне і адыгрывае важную ролю ў падрыхтоўцы кваліфікаваных журналісцкіх кадраў. Праграма складзена з улікам істотных грамадскіх змен, апошніх дасягненняў беларускага літаратуразнаўства, новых падыходаў і крытэрыяў ацэнкі мастацкіх твораў.

Вучэбная дысцыпліна адносіцца да цыклу спецыяльных дысцыплін (кампанент установы вышэйшай адукацыі).

Сувязі з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі. Дысцыпліна “Беларуская літаратура” цесна звязана з курсамі “Руская літаратура”, “Замежная літаратура”, “Філасофія”, “Асновы літаратурна-мастацкай творчасці”, “Літаратурна-мастацкая крытыка”, “Гісторыя беларускай журналістыкі”, “Гісторыя рускай журналістыкі”, “Гісторыя мастацтваў”. Пры выкладанні беларускай літаратуры з улікам спецыфікі факультэта журналістыкі ўвага надаецца вывучэнню публіцыстычнай спадчыны пісьменнікаў.

Патрабаванні да кампетэнцый

Засваенне вучэбнай дысцыпліны “Беларуская літаратура” павінна забяспечваць фарміраванне наступных акадэмічных, сацыяльна-лінгвістычных і прафесійных кампетэнцый:

акадэмічныя кампетэнцыі:

АК-1. Умець прымяняць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.

АК-3. Валодаць даследчымі навыкамі.

АК-4. Умець працаваць самастойна.

АК-5. Быць здольным спараджаць новыя ідэі (валодаць крэатыўнасцю) .

АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

АК-9. Умець вучыцца, павышаць сваю кваліфікацыю на працягу ўсяго жыцця.

сацыяльна-асобасныя кампетэнцыі:

СЛК-5. Быць здольным да крытыкі і самакрытыкі.

СЛК-6. Умець працаваць у камандзе.

прафесійныя кампетэнцыі:

спецыяльнасць 1-23 01 08 Журналістыка (па напрамках):

ПК-2. Творча прымяняць атрыманыя веды і набытыя навыкі ў прафесійнай дзейнасці.

ПК-14. Вызначаць мэты інавацый і спосабы іх дасягнення.

ПК-25. Ацэньваць гістарычныя і сучасныя праблемы і тэндэнцыі, рыхтаваць навуковыя матэрыялы, складаць рэфераты, агляды, рэцэнзіі.

спецыяльнасць 1-23 01 07 Інфармацыя і камунікацыя

ПК-3. Рыхтаваць даклады, матэрыялы да прэзентацый.

ПК-8. Планаваць і ацэньваць атрыманыя ад праведзеных даследаванняў вынікі.

ПК-9. Прадстаўляць вынікі даследаванняў у выглядзе артыкулаў, справаздач, прэзентацый, дакладаў.

спецыяльнасць 1-23 01 09 Журналістыка міжнародная

ПК-23. Ацэньваць гістарычныя і сучасныя праблемы і тэндэнцыі міжнароднага жыцця, рыхтаваць навуковыя матэрыялы, складаць рэфераты, агляды, рэцэнзіі.

ПК-31. Прадстаўляць вынікі даследаванняў у выглядзе артыкулаў, справаздач, прэзентацый, дакладаў.

спецыяльнасць 1-23 01 10 Літаратурная работа (па напрамках)

ПК-12. Карыстацца сучаснымі метадамі ў вывучэнні літаратурнага працэсу.

ПК-13. Ведаць гістарычныя асаблівасці развіцця літаратурнага працэсу.

ПК-14. Разумець тэндэнцыі развіцця нацыянальнай і сусветнай літаратуры.

ПК-15. Валодаць навыкамі глыбокага асэнсавання літаратурна-мастацкіх тэкстаў, разумець іх структуру і аўтарскія задачы, умець ажыццяўляць літаратурную апрацоўку журналісцкіх матэрыялаў.

ПК-16. Самастойна ствараць як літаратурна-мастацкія творы, так і літаратурную аснову для іншых відаў мастацтва (тэатр, кіно, сцэнарыі для літаратурных перадач у аўдыявізуальных СМІ).

ПК-27. Дыялектычна мысліць і аргументаваць свой пункт гледжання, аналізаваць факты і прагназаваць развіццё падзей, прымаць рашэнні з улікам эканамічных, сацыяльных і этычных патрабаванняў.

ПК-37. Аналізаваць і ацэньваць дасягненні навукі ў галінах літаратуры, тэорыі і практыкі рэдагавання, кнігавытворчасці, журналістыкі.

У выніку засваення вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен:

ведаць: асноўныя этапы развіцця беларускай літаратуры ад старадаўніх часоў да сучаснасці; асаблівасці літаратурнага працэсу на розных этапах яго развіцця; праграмныя тэксты мастацкіх, літаратурна-крытычных і публіцыстычных твораў беларускіх пісьменнікаў, уключанымі ў сацыяльна-культурны кантэкст;

умець: вызначаць уплыў гістарычнага кантэксту на пісьменніка і на мастацкі тэкст; аналізаваць літаратурныя творы (паэтыку, кампазіцыю і інш.) з дапамогай тэарэтычнага апарату;

валодаць: існуючымі падыходамі да аналізу літаратурнага працэсу; сучаснымі тэхнікамі выяўлення мастацкіх асаблівасцей літаратурнага твора.

Структура вучэбнай дысцыпліны

Дысцыпліна вывучаецца ў 2–5 семестрах (дзённае аддзяленне), установачная сесія – 5 семестр (завочнае аддзяленне). Усяго на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Беларуская літаратура» адведзена:

Спецыяльнасць 1-23 01 07 Інфармацыя і камунікацыя

– для дзённай формы атрымання вышэйшай адукацыі – 364 гадзіны, у тым ліку 174 аўдыторных гадзіны, з іх:

2 семестр: усяго 100 гадзін, у тым ліку 40 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 16 гадзін, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2,5 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

3 семестр: усяго 80 гадзін, у тым ліку 48 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 24 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

4 семестр: усяго 68 гадзін, у тым ліку 40 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 16 гадзін, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

5 семестр: усяго 116 гадзін, у тым ліку 46 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 20 гадзін (з іх 2 гадзіны ДН), кіруемая самастойная работа – 6 гадзін (з іх 4 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

Спецыяльнасць 1-23 01 09 Журналістыка міжнародная

– для дзённай формы атрымання вышэйшай адукацыі – 364 гадзіны, у тым ліку 180 аўдыторных гадзін, з іх:

2 семестр: усяго 76 гадзін, у тым ліку 36 аўдыторных гадзіны, з іх: лекцыі – 12 гадзін, семінарскія заняткі – 20 гадзін, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

3 семестр: усяго 80 гадзін, у тым ліку 48 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 22 гадзіны, семінарскія заняткі – 22 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

4 семестр: усяго 72 гадзіны, у тым ліку 46 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 22 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

5 семестр: усяго 116 гадзін, у тым ліку 46 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 22 гадзіны, семінарскія заняткі – 20 гадзін (з іх 2 гадзіны ДН), кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

Напрамак спецыяльнасці 1-23 01 08-01 Журналістыка (друкаваныя СМІ)

– для дзённай формы атрымання вышэйшай адукацыі – 364 гадзіны, у тым ліку 180 аўдыторных гадзін, з іх:

2 семестр: усяго 96 гадзін, у тым ліку 40 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 18 гадзін, семінарскія заняткі – 18 гадзін, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

3 семестр: усяго 80 гадзін, у тым ліку 48 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 22 гадзіны, семінарскія заняткі – 22 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

4 семестр: усяго 72 гадзіны, у тым ліку 46 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 22 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

5 семестр: усяго 116 гадзін, у тым ліку 46 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 22 гадзіны, семінарскія заняткі – 20 гадзін (з іх 2 гадзіны ДН), кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

– для **завочнай формы** атрымання вышэйшай адукацыі – 354 гадзіны, у тым ліку 40 аўдыторных гадзін, з іх:

Установачная сесія: усяго 30 гадзін, у тым лікуе 6 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 6 гадзін.

1 семестр: усяго 30 гадзін, у тым ліку 4 аўдыторныя гадзіны, з іх: семінарскія заняткі – 4 гадзіны.

2 семестр: усяго 36 гадзін, у тым ліку 6 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 2 гадзіны, семінарскія заняткі – 4 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

3 семестр: усяго 90 гадзін, у тым ліку 10 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 4 гадзіны, семінарскія заняткі – 6 гадзін.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен

4 семестр: усяго 52 гадзіны, у тым ліку 10 аўдыторных гадзін, з іх лекцыі – 4 гадзіны, семінарскія заняткі – 6 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

5 семестр: усяго 116 гадзін, у тым ліку 8 аўдыторных гадзін, з іх лекцыі – 4 гадзіны, семінарскія заняткі – 4 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

Напрамак спецыяльнасці 1-23 01 08-02 Журналістыка (аўдыёвізуальная)

– для дзённай формы атрымання вышэйшай адукацыі – 364 гадзіны, у тым ліку 174 аўдыторныя гадзіны з іх:

2 семестр: усяго 100 гадзін, у тым ліку 40 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 16 гадзін, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2,5 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

3 семестр: усяго 80 гадзін, у тым ліку 48 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 24 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

4 семестр: усяго 68 гадзін, у тым ліку 40 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 16 гадзін, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

5 семестр: усяго 116 гадзін, у тым ліку 46 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 20 гадзін (з іх 2 гадзіны ДН), кіруемая самастойная работа – 6 гадзін (з іх 4 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

– для **завочнай формы** атрымання вышэйшай адукацыі – 358 гадзін, у тым ліку 40 аўдыторных гадзін, з іх:

Установачная сесія: усяго 30 гадзін, у тым лікуе 6 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 6 гадзін.

1 семестр: усяго 30 гадзін, у тым ліку 4 аўдыторныя гадзіны, з іх: семінарскія заняткі – 4 гадзіны.

2 семестр: усяго 40 гадзін, у тым ліку 6 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 2 гадзіны, семінарскія заняткі – 4 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2,5 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

3 семестр: усяго 90 гадзін, у тым ліку 10 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 4 гадзіны, семінарскія заняткі – 6 гадзін.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен

4 семестр: усяго 52 гадзіны, у тым ліку 10 аўдыторных гадзін, з іх лекцыі – 4 гадзіны, семінарскія заняткі – 6 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

5 семестр: усяго 116 гадзін, у тым ліку 8 аўдыторных гадзін, з іх лекцыі – 4 гадзіны, семінарскія заняткі – 4 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

Напрамак спецыяльнасці 1-23 01 08-03 Журналістыка (web-журналістыка)

– для дзённай формы атрымання вышэйшай адукацыі – 364 гадзіны, у тым ліку 180 аўдыторных гадзін, з іх:

2 семестр: усяго 100 гадзін, у тым ліку 40 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 16 гадзін, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

3 семестр: усяго 80 гадзін, у тым ліку 48 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзіны, семінарскія заняткі – 24 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

4 семестр: усяго 68 гадзіны, у тым ліку 40 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 16 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

5 семестр: усяго 116 гадзін, у тым ліку 46 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзіны, семінарскія заняткі – 20 гадзін (з іх 2 гадзіны ДН), кіруемая самастойная работа – 6 гадзіны (з іх 4 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

Напрамак спецыяльнасці 1-23 01 08-04 Журналістыка (менеджмент СМІ)

– для дзённай формы атрымання вышэйшай адукацыі – 364 гадзіны, у тым ліку 180 аўдыторных гадзін, з іх:

2 семестр: усяго 96 гадзін, у тым ліку 40 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 18 гадзін, семінарскія заняткі – 18 гадзін, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

3 семестр: усяго 80 гадзін, у тым ліку 48 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 22 гадзіны, семінарскія заняткі – 22 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

4 семестр: усяго 72 гадзіны, у тым ліку 46 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 22 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

5 семестр: усяго 116 гадзін, у тым ліку 46 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 22 гадзіны, семінарскія заняткі – 20 гадзін (з іх 2 гадзіны ДН), кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

Напрамкі спецыяльнасці 1-23 01 10 Літаратурная работа (творчасць), Літаратурная работа (рэдагаванне)

– для дзённай формы атрымання вышэйшай адукацыі – 364 гадзіны, у тым ліку 180 аўдыторных гадзін, з іх:

2 семестр: усяго 96 гадзін, у тым ліку 40 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 18 гадзін, семінарскія заняткі – 18 гадзін, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны.

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

3 семестр: усяго 80 гадзін, у тым ліку 48 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 22 гадзіны, семінарскія заняткі – 22 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

4 семестр: усяго 72 гадзіны, у тым ліку 46 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 20 гадзін, семінарскія заняткі – 22 гадзіны, кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 2 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

5 семестр: усяго 116 гадзін, у тым ліку 46 аўдыторных гадзін, з іх: лекцыі – 22 гадзіны, семінарскія заняткі – 20 гадзін (з іх 2 гадзіны ДН), кіруемая самастойная работа – 4 гадзіны (з іх 2 гадзіны ДН).

Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны складае 3 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Раздзел 1. Беларуская літаратура XI – канца XIX ст.

Тэма 1.1. Асаблівасці беларускай кніжнасці

Асаблівасці развіцця беларускай літаратуры XI канца XIX стагоддзя. Літаратурныя эпохі і стылі. Феномен даўняй беларускай літаратуры. Аўтар тэкстаў і разуменне аўтарскага права.

Тэма 1.2. Літаратура Сярэднявечча (XI – XVI стст.)

Гістарычныя ўмовы фарміравання кніжнасці. Першыя кірылічныя помнікі на тэрыторыі сучаснай Беларусі.

Панарама літаратуры ранняга Сярэднявечча: падзел на свецкую і рэлігійную, арыгінальную і перакладную. Асноўныя жанры. Канон і кампазіцыйна-сюжэтныя схемы. Арыгінальная літаратура. Агіяграфічная літаратура: “Жыццё Еўфрасінні Полацкай”, “Жыццё Аўрамія Смаленскага”. Асаблівасці творчай спадчыны Кірылы Тураўскага (“Прыпавесць пра чалавечую душу і цела”, “Слова на Антыпасху”). Летапісная: беларуская гісторыя ў “Аповесці мінулых гадоў”. Мастацкі феномен “Слова пра паход Ігаравы”.

Гісторыка-культурныя ўмовы развіцця літаратуры позняга Сярэднявечча. Старабеларуская мова як агульнадзяржаўная мова Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Беларуска-літоўскія летапісы і хронікі: “Летапіс(ец) вялікіх князёў літоўскіх”, “Беларуска-літоўскі летапіс 1446 г.”, “Хроніка Вялікага княства Літоўскага і Жамойцкага”, “Хроніка Быхаўца”. Інтэрпрэтацыя беларускай гісторыі аўтарамі летапісаў; палітычная тэндэнцыйнасць тэкстаў, іх ідэалагічная функцыя. Легендарнае і гістарычнае ў летапісах і хроніках, белетрызацыя гістарычных сюжэтаў (дынастычная барацьба Вітаўта, Ягайлы і Кейстута за ўладу, паход Альгерда на Маскву, заснаванне Гедымінам Вільні, Грунвальдская бітва, інш.). Тэма кахання ў аповесці пра Жыгімонта II Аўгуста і Барбару Радзівіл. Перакладная літаратура: сярэднявечны рыцырскі раман “Трыстан і Ізольда” (бел. варыянт “Аповесць пра Трышчана”), “Аб Атыле”.

Тэма 1.3. Літаратура эпохі Адраджэння (XVI ст.)

Літаратура Рэнесансу. Характарыстыка эпохі. Перадумовы ўзнікнення, ідэалогія, эстэтыка, спецыфіка Адраджэння на Беларусі. Творы пісьменнікаў еўрапейскага Адраджэння ў перакладзе на беларускую мову. Тып рэнесанснага дзеяча.

Новалацінская паэзія. Мастацкія асаблівасці і праблематыка “Песні пра зубра” Міколы Гусоўскага. “Пруская вайна” Яна Вісліцкага – паэтычны помнік мінуламу Айчыны. Францыск Скарына як рэнесансны дзеяч. Скарына як беларускі і ўсходнеславянскі першадрукар. Агульная характарыстыка выданняў Скарыны. Пражская “Біблія”. Скарына як літаратар; канцэптуальная і жанравая адметнасць прадмоў і пасляслоўяў. Хрысціянскае асветніцтва Скарыны. Элементы тэалогіі, філасофіі, правазнаўства, лінгвістыкі, публіцыстыкі ў прадмовах першадрукара. Нацыянальная свядомасць Ф. Скарыны і ўслаўленне Радзімы. Бог, чалавек, сусвет, грамадства ва ўспрыняцці асветніка. Паэтычная спадчына Скарыны. Роля Скарыны

ў развіцці і станаўленні беларускага і ўсходнеславянскага кнігадрукавання. Скарына як першы паэт на ўсходнеславянскіх землях.

Літаратура перыяду Рэфармацыі. Гуманізм і Рэфармацыя як асобныя тыпы еўрапейскай культуры. Рэфармацыя на Беларусі. Выдавецкая, асветніцкая, публіцыстычная, перакладчыцкая і філасофская дзейнасць Сымона Буднага. Асаблівасці поглядаў Васіля Цяпінскага як публіцыста.

Літаратура перыяду Контррэфармацыі. Брэсцкая унія 1596 г. яе роля ў развіцці беларускай літаратуры. Палемічная публіцыстыка як асобны від літаратурнай творчасці. Прадстаўнікі розных ідэйна-рэлігійных плыняў у палемічнай літаратуры (Хрыстафор Філает, Лявон Карповіч, Леў Сапега, Сільвестр Косаў ды інш.). Мялецій Смятрыцкі – публіцыст, паэт, прэзаіт, тэарэтык літаратуры. “Трэнас” як палемічны твор пісьменніка. Складанасць жыццёвага і творчага лёсу Афанасія Філіповіча. Асаблівасці архітэктонікі і паэтыкі “Дыярыуша”. Развіццё эмблематычнай паэзіі ў жанры эпіграм: Андрэй Рымша і яго “Дзесяцігадовая аповесць вайсковых спраў Крыштафа Радзівіла”. Гісторыка-мемуарная літаратура. Публіцыстычна-эпістольная спадчына Філона Кміты-Чарнабыльскага: стылістычная адметнасць допісаў. Дыдактычная і публіцыстычная накіраванасць “Дзённіка” Фёдара Еўлашоўскага. “Баркулабаўская хроніка” як твор рэгіянальнага летапісання; рэгіянальнае і ўніверсальнае ў творы.

Тэма 1.4. Літаратура перыяду барока і Асветніцтва (XVII – XVIII стст.)

Агульная характарыстыка **барока** ў мастацтве і літаратуры (амбівалентны герой, гратэсканасць, гіпербалізацыя, карнавалізацыя). Роля індывідуальнага пачатку; інтэлектуалізацыя і элітарнасць твораў барока. Касмізм барока, імкненне да ўсеабдымнасці і ўніверсальнасці. Стылявыя ўзроўні барока. Трактат М.К.Сарбеўскага “Пра дасканалую паэзію, або Вергілій і Гамер” – першае навукова-тэарэтычнае асэнсаванне эстэтыкі барока на Беларусі. Роля Сімяона Полацкага ў развіцці сілабічнай паэзіі ўсходніх славян. Парадзіраванне кананічных жанравых форм, сацыяльна-палітычная і нацыянальна-патрыятычная заостранасць помнікаў, новы тып героя і антыгероя ў літаратуры. “Прамова Мялешкі” – пародыя на жанр сеймавых прамоў. Публіцыстычнае гучанне твора. Характарыстыка ўяўнага аўтара. Рысы барока ў творы. “Ліст да Абуховіча” – падробка пад афіцыйнае пасланне. Праблема аўтарства. Сацыяльна-палітычная і нацыянальна-патрыятычная заостранасць твора. Школьны тэатр. Выкарыстанне эстэтыкі барока ў тэатральных відовішчах. Структура сцэнічных твораў. Драма і інтэрмедыя. Народны тэатр. Батлейка. Уплыў інтэрмедыі на ўзнікненне батлейкі. Рэпертуар батлейкі: кананічны і свецкі. Выяўленне традыцый народнай карнавальнай культуры. Паэзія нізкага барока. Травестацыя і бурлесканасць. Верш “Вайна грыбоў”. Адлюстраванне настрояў засцяпковай шляхты. Прыдворны тэатр: творчасць Францішкі Уршулі Радзівіл.

Эстэтыка **Асветніцтва**. Адметнасць беларускага Асветніцтва. Уздзеянне заходнееўрапейскай філасофскай і эстэтычнай думкі на беларускае Асветніцтва. Беларускія асветнікі: К. Нарбут, М. Пачобут-Адлянцкі, А. Тызенгаўз, М. Карповіч, І. Храптовіч і інш. Рэфармаванне на Беларусі сістэмы народнай адукацыі. Перыёдыка. Мастацкія напрамкі Асветніцтва. Асаблівасці беларускага класіцызму, лінгвістычны аспект твораў. Сентыменталізм у творчасці польскамоўных беларускіх

паэтаў. Заняпад летапіснага жанру. Выяўленне летапіснай традыцыі праз мясцовае летапісанне. “Магілёўская хроніка”: гістарычныя і літаратурныя вартасці, вобразы гістарычных асоб у творы (Пётр I, Карл XII, А. Меншыкаў, Мазепа). “Авантуры майго жыцця” Саламеі Пільштыновай-Русецкай як раман-аўтабіяграфія і як прыгодніцкі раман, як споведзь і самаапраўданне аўтаркі. Прычыны ананімнасці рукапісных зборнікаў беларускамоўнай прозы ў XVIII ст. “Казанне руска схезматычна”, “Прамова русіна”, Караль Жэра. “Торба смеху”. Выяўленне эстэтыкі барока і Асветніцтва. Палітычная паэзія. “Песня беларускіх жаўнераў”. Выяўленне беларускага патрыятызму. Прапаганда ідэі вольнасці. Каэтан Марашэўскі і яго “Камедыя”. Эстэтыка барока, прынцыпы класіцызму і асветніцкі рэалізм у творы. Традыцыі і наватарства. Камізм сітуацыі і характараў. Міхал Цяцёрскі. “Доктар па прымусу” як вольная апрацоўка аднаіменнай камедыі Ж.Б.Мальера. Беларускія сцэны ў п’есе як працяг традыцый інтэрмедый. Ідэалогія Асветніцтва ў творы.

Тэма 1.5. Станаўленне беларускага рамантызму

Агульная характарыстыка беларускай літаратуры XIX ст. Гістарычныя ўмовы на тэрыторыі Беларусі ў пачатку XIX ст. (настапствы падзелаў Рэчы Паспалітай, вайна 1912 года, паўстанне 1830–31 гг., адменна прыгоннага права ў 1861 г., паўстанне 1863–64 гг.) і іх адлюстраванне ў літаратуры XIX ст. Фарміраванне беларускага літаратурна-грамадскага руху. Моўнае пытанне (беларуска-польская білінгвальнасць, нарастанне беларуска-польска-рускага трохмоўя). Фактары, якія ўплывалі на моўную сітуацыю ў літаратуры. Эстэтычныя кірункі ў беларускай літаратуры XIX ст.

Творчасць філаматаў. Грамадскія перадумовы ўтварэння таварыства філаматаў, яго крызісы і спробы рэфармавання. Уплыў польскага традыцыяналізму на фарміраванне светапогляду філаматаў. Утапічнасць ідэалаў. Погляды на мараль і сяброўства. Роля фальклору ў станаўленні і развіцці беларускай літаратуры пачатку XIX стагоддзя. Літаратурныя ўплывы. Першае літаратурнае пакаленне ў гісторыі беларускай літаратуры. Раскрыццё дзейнасці таемных таварыстваў у Віленскім універсітэце. Ахвярнасць і пакаранне.

А. Міцкевіч. Фактары ўплыву на фарміраванне творчасці. Асаблівасі выяўлення ў творах “беларускасці” аўтара, яго з’яднанасці з Радзімай. Класіцызм у творчасці А. Міцкевіча. Пераход да рамантызму. “Балады і раманы” (1822). Творы – эстэтычныя маніфесты (“Рамантычнасць”, “Пралеска”). Творы, звязаныя з фальклорам (“Свіцязянка”, “Свіцязь”, “Рыбка”). Уплыў творчасці Я. Чачота на А. Міцкевіча. Творы – маніфесты таварыства філаматаў (“Песня Адама”, “Песня філарэтаў”, “Ода да маладосці”). “Крымскія санеты”. Паэмы А. Міцкевіча: “Гражына”, “Конрад Валенрод”, “Дзяды”, “Пан Тадэвуш”.

Я. Чачот. Жыццёвы і творчы шлях. Удзел у таварыстве філаматаў. Беларускамоўная творчасць (“Яжовыя імяніны”, “На прыезд Адама Міцкевіча”). Маральна-этычная праблематыка твораў (“Свіцязь”, “Узногі”, “Мышанка”). Балады Я. Чачота. Фалькларысцкая дзейнасць.

Літаратура 20-40-х гг. XIX ст. Агульная характарыстыка: гістарычныя падзеі, якія ўплывалі на літаратуру гэтага перыяду, тэмы (родны край, прырода, антыпрыгонніцкія матывы, сувязь з фальклорам і аддаленне ад яго). Творчасць М. Асорыя-Цяплінскага, Т. Лада-Заблоцкага, Ф. Савіча, І. Ходзькі. **Ананімная**

літаратура. Паэма “*Энеіда навыварат*”: літаратурныя перадумовы з’яўлення, праблема аўтарства. Адычная страфа. Вуснае бытаванне твора і яго наступствы.

Я. Баршчэўскі. Асоба пісьменніка. Беларускамоўная творчасць паэта. Гістарычная тэма ў вершы “Рабункі мужыкоў”. Рэдактарска-выдавецкая дзейнасць Я. Баршчэўскага. Альманах “Незабудка”. “Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях” Я. Баршчэўскага: гісторыя напісання твора, кампазіцыя, маральна-рэлігійная праблематыка твора, знітаванасць паганскай міфалогіі і хрысціянскіх поглядаў у творы.

Літаратура 50-70-х гг. XIX ст. Агульная характарыстыка літаратурнага працэсу: грамадска-палітычныя падзеі і эканамічныя працэсы, якія паўплывалі на развіццё беларускай літаратуры ў сярэдзіне XIX ст. (лібералізацыя грамадскага жыцця пры Аляксандры II, сацыяльна-эканамічная рэформа 1861 г., нацыянальна-вызваленчае паўстанне 1863-64 гг.). Фарміраванне трох цэнтраў беларускага літаратурна-грамадскага руху (Вільня, Віцебск, Мінск). Культурнае жыццё Мінска: В. Дунін-Марцінкевіч, У. Сыракомля, С. Манюшка, П. Шпілеўскі. Віленскі літаратурны асяродак: У. Сыракомля, В. Каратынскі, Ю. Ляскоўскі, літаратурны салон А. Кіркора. Літаратурнае жыццё Віцебска: А. Вярыга-Дарэўскі, А. Рypінскі, Я. Вуль. Мастацкі этнаграфізм. Ідэі пазітывізму. Заходнерусізм. Мастацкія кірункі. Асветніцкі і публіцыстычны характар літаратуры.

В. Дунін-Марцінкевіч. Асоба пісьменніка і яго эстэтычныя погляды. Тэатральна-музычнае жыццё Беларусі ў сярэдзіне XIX ст. і творчасць В. Дуніна-Марцінкевіча. Лібрэта оперы “Ідылія”: асветніцкія тэндэнцыі, рысы сентыменталізму ў творы, прыярытэт маральных аспектаў вырашэння сацыяльных канфліктаў, любоўная інтрыга, патрыятызм. Паэма “Гапон”.

Фарс-вадэвіль “Пінская шляхта”. Праблема аўтарства. Сатырычны паказ маральнага аблічча шляхты. Кампазіцыя твора.

У. Сыракомля. Біяграфічныя звесткі. Ліцвінскі патрыятызм як пафас творчасці. Рамантызм У. Сыракомлі. Эстэтычныя маніфесты паэта (“Не я пяю – народ Божы”, “Лірнік вясковы”). Антыпрыгонніцкі пафас верша “Вызваленне сялян”. Жанр вершаванай гутаркі (гавэндэ) ў творчасці У. Сыракомлі (“Паштальён”, “Хадыка”, “Ілюмінацыя”, “Жменя пшаніцы”). Беларускамоўная творчасць У. Сыракомлі: “Добрая весці”, “Ужо птушкі пяюць усюды...”. Падарожныя нататкі У. Сыракомлі. “Вандроўкі па маіх былых ваколіцах”: мастацкасць і дакументальнасць, лакальны патрыятызм.

К. Каліноўскі. Асоба К. Каліноўскага. Удзел у паўстанні 1863–64 гг. Сацыяльныя, нацыянальныя, палітычныя і рэлігійныя пытанні праграмы К. Каліноўскага, адлюстраваныя ў газеце “Мужыцкая праўда”. Карэляцыя поглядаў К. Каліноўскага і Яські-гаспадара з-пад Вільні. “Пісьмы з-пад шыбеніцы” як прыклад палітычнага запавету. Верш “Марыська чарнаброва, галубка мая...”: гісторыя напісання, інтэрпрэтацыі твора ў беларускім літаратуразнаўстве.

Ананімная літаратура. Рамантычная элегія “*Зайграй, зайграй, хлопча малы...*”. Праблема аўтарства. Састарэлая гіпотэза пра Паўлюка Багрыма як аўтара твора. Новая гіпотэза наконт аўтарства (Ю. Ляскоўскі). Паэма “*Тарас на Парнасе*”: вершаваны памер, асаблівасці мовы, сувязі з рускай літаратурай, праблема аўтарства. Лёс твора ў беларускім літаратуразнаўстве.

Раздел 2. Беларуская літаратура канца XIX ст. – пачатку XX ст.

Тэма 2.1. Беларуская літаратура канца XIX стагоддзя

Літаратурны працэс XIX стагоддзя: гісторыка-культурныя ўмовы і асаблівасці часу. Фарміраванне нацыянальнай самасвядомасці і яе абгрунтаванне. Вобраз селяніна як дамінуючы. Грамадзянская лірыка. Сатырычныя творы. Беларускія аўтары на старонках польскамоўных выданняў “Край”, “Калоссе”, “Вісла”, “Жыццё”. Выхад «Мінскага лістка» («Минский листок») і «Календара Паўночна-Заходняга краю» («Календарь Северо-Западного края»). Ідэйна-мастацкія плыні ў беларускай літаратуры канца XIX ст.

Ф. Багушэвіч. Біяграфіячныя звесткі. Удзел у паўстанні і эміграцыя на тэрыторыю Украіны. Адвакацкая праца. Беларускамоўная творчасць і пошук магчымасцей друку кніг, непрыняцце літаратурнай дзейнасці сям’ёй. Роля Я. Карловіча і Э. Ажэшкі для творчасці Ф. Багушэвіча. “Прадмова” да зборніка “Дудка беларуская” (1891) як маніфест нацыянальнага адраджэння. Прадмова да зборніка “Смык беларускі” (1894) і літаратурная містыфікацыя. Багушэвіч як публіцыст. Інтэрпрэтацыі псеўданімаў Мацей Бурачок і Сымон Рэўка з-пад Барысава (мужыцкія імёны; пераклады і тлумачэнне царкоўных імён). Нацыянальныя пытанні, сацыяльная і маральная праблематыка ў зборніках. Хрысціянскія матывы ў паэзіі Ф. Багушэвіча. Іронія. Тэма ролі творчасці. Сінтэз рамантызму, натуралізму і рэалізму ў творчасці. Фальклорныя матывы. Уплыў паэзіі Ф. Багушэвіча на ранняга Янку Купалу і іншых паслядоўнікаў. Жанр твора “Кепска будзе”: рысы верша і паэмы. Вобраз Аліндаркі як праекцыя лёсу Беларусі. Матыў пошуку ўласнага імя ў творы і ідэя здабыцця ўласнай ідэнтычнасці.

Я. Лучына. Біяграфія творцы. Зварот да беларускамоўнай творчасці пад уражаннем ад выступу ўкраінскай трупы М. Старыцкага. Уплыў хваробы на фарміраванне філасофскага светапогляду паэта. Пасмяротныя зборнікі “Роезье” (1898), “Вязанка” (1903). Ідэі асветніцтва, псіхалагізм, лірызм у творах. Проза Я. Лучыны. Асаблівасці адлюстравання падзей 1860-х гг. у абразку “З крываваых дзён”.

Э. Ажэшка. Біяграфія пісьменніцы. Складаныя стасункі з маці, сувязь з паўстанцамі, развод і новы шлюб. Беларускі цыкл у творчасці Э. Ажэшкі. Кампазіцыя аповесці “Дзюрдзі”, праблематыка твора, зварот да беларускага фальклору. Псіхалагізм у аповесці “Хам”, асноўныя ідэі твора, паэтыка назвы. Жаночыя вобразы ў творах (“Хам”, “Дзюрдзі”). Сінтэз мастацкіх парадыгм у прозе Э. Ажэшкі (рысы рамантызму, сентыменталізму, рэалізму).

А. Гурыновіч. Пераемнасць з творчасцю Ф. Багушэвіча “Дзякуй табе, браце, Бурачок Мацею”. Публіцыстычнасць і грамадзянскасць вершаў (“Што ты спіш, мужычок”, “Перш душылі паны”).

Тэма 2.2. Беларуская літаратура пачатку XX стагоддзя («нашаніўскі» перыяд)

Перадумовы развіцця беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя: паступовае адраджэнне беларускай нацыянальнай свядомасці у канцы XIX ст. Выхад у Пецярбургу літаратурных зборнікаў «Калядная пісанка» (1903), «Велікодная пісанка» (1904), зборніка вершаў Янкі Лучыны «Вязанка» (1903). Рэвалюцыя 1905–1907 гг. і яе ўплыў на развіццё новай беларускай літаратуры пад знакам нацыянальнага адраджэння. Газеты “Северо-Западный край”, “Голос провинции”, “Голос Белоруссии”, “Жизнь Белоруссии”, “Минский курьер”, “Минский листок”, “Минское

эхо”, “Минское слово”, “Отклики Белоруссии” і іх падтрымка справы беларускага нацыянальнага адраджэння. Царскі маніфест “Аб свабодзе слова, друку, сходаў, партый” (ад 17 кастрычніка 1905 года) і яго ўплыў на беларускі літаратурна-грамадскі рух. Грамадска-культурны рух у Вільні. Першая легальная беларуская газета “Наша доля” (1906) як аснова для развіцця сучаснай журналістыкі, публіцыстыкі, літаратуры і мастацтва.

Газета «Наша ніва» (1906–1915) як арганізатар шырокага руху за сацыяльнае і нацыянальна-культурнае адраджэнне Беларусі. Пецярбургская выдавецкая суполка “Загляне сонца і ў наша аконца”, Беларускае прыватнае выдавецтва А. Грынеўскага, выдавецкія таварыствы “Наша хатка”, “Мінчук”, “Беларускае выдавецкае таварыства”, выдавецтва “Беларус” і інш. Разнастайная адраджэнская дзейнасць культурна-грамадскіх асяродкаў на пачатку XX ст. Першы прафесійны тэатр пад кіраўніцтвам Ігната Буйніцкага (1910). Распрацоўка беларускай музыкі, танца, вывучэнне нацыянальнай архітэктуры і арнаменту, этнаграфіі Беларусі.

Паскоранасць як вызначальная заканамернасць літаратурнага працэсу, вылучэнне творчых індывідуальнасцей, масавы прыток у беларускую літаратуру творчых сіл, спалучэнне фальклорных і кніжна-літаратурных традыцый (нацыянальных і агульначалавечых), жанрава-стылёвае ўзбагачэнне беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя: бурны росквіт паэзіі (найперш лірыкі) і паступовае развіццё прозы і драматургіі, спалучэнне рэалізму з рамантызмам, сімвалізмам, імпрэсіянізмам і іншымі мастацкімі плынямі. Роля газет “Наша ніва” і “Наша доля” ў забеспячэнні інтэнсіўнага і шматаспектнага развіцця новай беларускай публіцыстыкі. Разгалінаванне яе на аператыўную, аналітычную, мастацка-публіцыстычную. Узнікненне на аснове публіцыстыкі літаратурна-мастацкай, тэатральнай, а пазней – кінакрытыкі. Мастацка-публіцыстычная творчасць Ядвігіна Ш., Цёткі, Янкі Купалы, Якуба Коласа, Максіма Гарэцкага, Вацлава Ластоўскага, Максіма Багдановіча, Змітрака Бядулі, Алеся Гаруна, Сяргея Палуяна і іншых пісьменнікаў як праграма нацыянальнага адраджэння.

Тэма 2.3. Нашаніўская дыскусія аб шляхах развіцця беларускай літаратуры

Дзве плыні ў “нашаніўскім” руху: культурна-асветніцкая і літаратурная. Дыскусія 1913 г. на старонках “Нашай нівы” аб шляхах развіцця беларускай літаратуры як паказчык ідэйна-эстэтычнай вышыні маладой беларускай літаратуры. “Нашаніўскі” перыяд як класічны перыяд новай беларускай літаратуры. Беларуская літаратура “нашаніўскага” перыяду ў агульнаеўрапейскім культурным кантэксце. Роля К. Каганца, Ядвігіна Ш., Цёткі, У. Галубка, Ц. Гартнага, С. Палуяна, З. Бядулі ў станаўленні і развіцці новай беларускай літаратуры.

Тэма 2.4. “Драма асобы – драма ідэі”

Янка Купала. Маштабнасць асобы Янкі Купалы. Роля паэта ў беларускім літаратурна-грамадскім руху. Жыццё Я. Купалы ў савецкі перыяд: духоўныя пошукі ў 20-я гады, драматычны лёс і спроба самагубства ў 30-я гады, трагічная гібель у 1942 г. Узбагачэнне зместу беларускай паэзіі. Ідэя нацыянальнага адраджэння. Філасофская і пейзажная лірыка. Мастацкая эвалюцыя Купалы-лірыка (зборнікі “Жалейка”, “Гусяр”, “Шляхам жыцця”, “Спадчына”, “Безназоўнае”, “Ад сэрца”). Рамантычнае светаадчуванне і маштаб лірычнага героя ў лірыцы Я. Купалы. Вытокі купалаўскага

рамантызму. Гістарызм мыслення Я. Купалы ў лірыцы 1918–1920 гг. Гістарычныя перадумовы напісання верша “Спадчына”. Праблема ўдзелу беларусаў у Першай сусветнай вайне ў вершы “Выйшлі роднай вёскі дзеці”. Мастацкія адметнасці грамадзянскай лірыкі Янкі Купалы: вершы “А хто там ідзе?”, “Малітва”, “Цару і неба, і зямлі”, “Сярод раз’юшаных сатрапаў”, “На сход”, “Свайму народу”, “О так, я пралетар” і інш. Сівалізм у вершы “Паязджане”. Паэтычны эпас. Рамантычныя паэмы 1910–1913 гг.: “Курган”, “Бандароўна”, “Магіла льва”, “Яна і я”. Пошукі рамантычнага ідэалу ў мінулым. Рамантызацыя гісторыі. Драматычныя паэмы. “Адвечная песня” (1908). Драматычнае гучанне ў паэме “Сон на кургане” (1910). Наватарства Купалы-драматурга. Камедыя “Паўлінка” (1912). “Раскіданае гняздо” (1913) як сацыяльна-філасофская драма аб пошуку праўды рознымі метадамі. Трагікамедыя “Тутэйшыя” (1922). Праблемы “тутэйшнасці” як гістарычная трагедыя Беларусі. Янка Купала – публіцыст. Тэматыка і праблематыка публіцыстыкі Я. Купалы. Роля Янкі Купалы ў сучаснай культуры: песні, п’есы паводле твораў класіка; прысвечаныя творцу мастацкія тэксты.

Тэма 2.5. Пачатак беларускай прафесійнай прозы

Максім Гарэцкі. Біяграфічныя звесткі. Шматграннасць асобы Максіма Гарэцкага. Зборнік апавяданняў “Рунь” (1914). Пошукі і наватарства М. Гарэцкага ў галіне “малой” формы. Адлюстраванне падзей першай сусветнай вайны ў творчасці М. Гарэцкага (“Літоўскі хутарок”, “Рускі”, “Генерал”, “На этапе” і інш.). Дакументальна-мастацкія запіскі “На імперыялістычнай вайне” (1915–1919). Кніга “На імперыялістычнай вайне” ў сусветным літаратурным кантэксце мастацкіх твораў аб першай сусветнай вайне (Л. Талстой, А. Барбюс, Л. Франк, Э. М. Рэмарк, Э. Хэмінгвэй). Аповесць “Дзве душы” (1919) як мастацкае вытлумачэнне падзей рэвалюцыі. Адлюстраванне цяжкага шляху Беларусі ў пераломную эпоху, паказ трагедыі жыцця народа, асэнсаванне паслякастрычніцкай рэчаіснасці, выкрыццё авантурыстаў ад палітыкі ў апавяданнях 1921–1922 гг. (“У 1920 годзе”, “Фантазія”, “Апостал”, “Незадача”, “Усебеларускі з’езд 1917 года”). Зборнік “Досвіткі” (1926): мастацкае даследаванне дакастрычніцкай рэчаіснасці. Максім Гарэцкі – драматург. “Сібірскія абразкі”, “Люстрадзён” як вынік падарожжа М. Гарэцкага ад Масквы да Благавешчанска. Аповесць “Ціхая плынь”: праблематыка і адметнасці кампазіцыі. Трактоўкі рамана “Віленскія камунары” (1931–1933) у розныя часы, устаноўка не непрамае маўленне ў творы. Поліфанічнасць у драматызаванай аповесці “Антон”. Дакументальна-мастацкі твор “Камароўская хроніка” (1930–1932, 1937): біяграфічнасць, сінтэз летапіснай стылізацыі і раманага аповеду. Эпістальярная спадчына М. Гарэцкага як абвінаваўчы дакумент супраць бесчалавечнасці палітычнай сістэмы. Падарожжныя нататкі-дзённікі “Кіпарысы”. Алегарычная аповесць “Лявоніус-Задумекус”: расслаенне аповедных інстанцый у творы. “Скарбы жыцця” – філасофска-апавядальны твор ў форме дзённіка; жанравая ўнікальнасць; сінтэз аповеднага і лірычнага; алегарычнасць і вобразнасць. М. Гарэцкі і праблемы станаўлення і развіцця беларускай літаратурнай мовы. Публіцыстычная, крытычная і літаратуразнаўчая спадчына М. Гарэцкага. Артыкулы “Наш тэатр” (1913), “Развагі і думкі” (1914) як ідэйна-эстэтычнае крэда пісьменніка і праграма нацыянальнага адраджэння. Літаратуразнаўчая дзейнасць М. Гарэцкага. Роля “Гісторыі беларускае літаратуры” М. Гарэцкага ў развіцці айчыннай літаратуразнаўчай думкі. Рэдактарска-

выдавецкая і журналісцкая дзейнасць М. Гарэцкага: супрацоўнік газеты “Известия Смоленского Совета” (1917–1918); загадчык розных аддзелаў газеты “Звязда” (1919); рэдактар-выдавец “Беларускіх ведамасцяў” (верасень 1921 – студзень 1922) і “Дэкламатара” (літаратурны і гістарычны матэрыял з “Беларускіх ведамасцей”; рэдактар газеты “Наша думка” (1921).

Тэма 2.6. Мастацкія парадыгмы творцаў-адраджэнцаў

Алаіза Пашкевіч (Цётка). Грамадзянская актыўнасць. Адраджэнскія і рэвалюцыйныя матывы ў лірыцы (зборнікі “Скрыпка беларуская”, “Хрэст на свабоду”). Мастацкія асаблівасці вершаў. Сімвалы і вобразы ў лірыцы. Проза Цёткі. Сугестыўнасць і сімвалізм у апавяданні “Прысяга над крывавымі разорамі”. Лірызм у апавяданнях “Зялёнка”, “Асеннія лісты”. Гуманістычныя ідэі ў апавяданні “Міхаська”.

Максім Багдановіч. Наватарства паэта: узбагачэнне беларускай паэзіі новымі тэмамі і формамі, імкненне ўключыць беларускую літаратуру ў агульнаеўрапейскі кантэкст. Зборнік “Вянок” (1913) М. Багдановіча: мастацкая канцэпцыя, гісторыя выдання, структура. Інтымная лірыка, матывы жыцця і смерці (нізкі “Мадонны”, “Каханне і смерць”, “Страцім – лебедзь”, інш.). Праблема красы ў эстэтыцы М. Багдановіча (апавяданні “Музыка”, “Апокрыф”, “Шаман”, “Апавяданне аб іконніку і залатару”, вершы “Вераніка”, “У вёсцы” і інш.). Эстэтычныя погляды М. Багдановіча-крытыка. Пытанне пра нацыянальны стыль (артыкулы “Глыбы і слаі” (1911), “За тры гады” (1913), “Забыты шлях” (1915) і ўласная творчасць). М. Багдановіч – заснавальнік нацыянальнай школы мастацкага перакладу.

Якуб Колас. Асноўныя этапы грамадзянскага і літаратурнага станаўлення Якуба Коласа. Паэтычная творчасць Я. Коласа. Праблематыка “нашаніўскай” паэзіі Я. Коласа. Зборнік “Песні-жалыбы” (1910). Мастацкая асаблівасць паэзіі Я. Коласа: гараманічнасць мастацкага свету, багацце матываў, эпічная шырыня і дасканаласць, рэалістычная вобразнасць, паэтызацыя звычайнага. Паэтычны эпас Я. Коласа. Паэма “Новая зямля”. Паэма “Сымон-музыка” як алегарычнае ўвасабленне гістарычнага лёсу нацыянальнага мастацтва. Станаўленне Коласа-празаіка. “Другое чытанне для дзяцей беларусаў” (1909). Майстэрства Коласа-пейзажыста. “Казкі жыцця” як пачатак філасофска-лірычнай плыні ў беларускай літаратуры. Трылогія “На ростанях”.

Вацлаў Ластоўскі. Біяграфія. Карціна свету В. Ластоўскага: адраджэнскія ідэі, крывіцкая ідэя, масонства. Праблематыка апавяданняў і аповесцей. Асаблівасці стылю. Аповесць “Лабірынты”: рысы нацыянальнай утопіі, дэтэктыўная лінія, масонскія сімвалы ў творы, ідэя Крывіі. Рысы мадэрнізму ў паэзіі В. Ластоўскага. Адметнасць верлібраў.

Змітрок Бядуля. Жыццёвы і творчы шлях. Лірычная проза З. Бядулі. Кніга “Абразкі” (1913 г.). Імпрэсіі. Імпрэсіянізм у творчасці. Псіхалагізм у апавяданнях З. Бядулі. Паэтычныя зборнікі “Пад родным небам” і “Буралом”. Аповесць “Салавей”: кампазіцыя твора; рысы рэалізму, рамантызму і натуралізму ў творы. Аповесць “У дрымучых лясах”: аўтабіяграфічныя звесткі ў мастацкай форме. Праблематыка аповесці-казкі “Сярэбраная табакерка”.

Цішка Гартны. Біяграфія і грамадская дзейнасць. Лозунгавасць паэзіі. Раман “Сокі цаліны”: стыль, кампазіцыя, сюжэт, вобразы.

Раздзел 3. Беларуская літаратура 1920-х – I паловы 1970-х гг.

Тэма 3.1. Літаратурна-грамадскі рух у Беларусі ў 20–30-я гады

“Маладняк” – першае літаратурнае аб’яднанне творчай моладзі Беларусі і яго арганізатары пісьменнікі А. Александровіч, А. Бабарэка, А. Вольны, А. Дудар, Я. Пушча, М. Чарот. Тры перыяды існавання “Маладняка” (1923–1928). Канцэпцыя “маладнякізму” і “адраджанізму” ў артыкуле А. Бабарэкі “Вясну радзіла восень” як адлюстраванне спрошчанай трактоўкі стасункаў новай плеяды літаратараў да класічнай спадчыны. Літаратурна-мастацкае згуртаванне “Узвышша” (1926–1931) і ініцыятары яго стварэння А. Бабарэка, У. Дубоўка, К. Крапіва, Я. Пушча, К. Чорны. Ідэйна-эстэтычная платформа “Узвышша” ў праграмнай заяве (тэзісах) “Ад беларускага літаратурна-мастацкага згуртавання “Узвышша” (часопіс “Узвышша”, 1927, № 1). Аквітызм як эстэтычная канцэпцыя “Узвышша”, устаноўка на дасканалую форму творчасці (“Мастацтва павінна быць узвышшам”). Плённасць і карысць дзейнасці “Узвышша”, з пункту гледжання сённяшняга дня. Літаратурнае аб’яднанне “Полымя” (1927–1932) і яго арганізатары Я. Купала, Я. Колас, Ц. Гартны.

Беларуская паэзія 20-х гадоў. Асэнсаванне рэвалюцыйнай эпохі ў паэзіі 20-х гадоў. Стылёвая мазаічнасць, жанравая разнастайнасць, палемічнасць матываў і ідэйна-вобразных сродкаў. Адлюстраванне літаратурнай барацьбы ў грамадзянскай паэзіі другой паловы 20-х гадоў як вынік расколу “Маладняка”, утварэння “Узвышша” і “Полымя”. Дзве асноўныя ідэйна-мастацкія плыні ў паэзіі 20-х гадоў, іх адрозненне “стылёвымі парадыгмамі (традыцыйнай і авангардысцкай) і тэматычнымі дамінантамі: нацыянальна-адраджэнскай і пралетарска-рэвалюцыйнай” (І. Багдановіч). Асэнсаванне лёсу Беларусі, канцэпцыя Беларускага Шляху ў творчасці прадстаўнікоў абедзвюх плыняў. Агульная характарыстыка паэзіі 20-х гадоў. Творчасць паэтаў, што пачыналі ў “нашаніўскі” перыяд (Я. Купала, Я. Колас, З. Бядуля, Ц. Гартны, А. Гурло, Я. Журба, М. Хведаровіч) і паэтаў, чья творчасць разгарнулася ў эпоху рэвалюцыйных пераўтварэнняў (У. Дубоўка, М. Чарот, А. Александровіч, А. Вольны, А. Дудар, Я. Пушча, У. Жылка, К. Крапіва, П. Трус, Т. Кляшторны, В. Маракоў, П. Глебка, У. Хадыка, С. Дарожны, Ю. Лявонны, А. Звонак, А. Моркаўка, М. Лужанін, С. Фамін і інш.).

Беларуская проза 20-х гадоў. Праблема новага героя ў беларускай прозе 20-х гадоў як праблема “чалавек і рэвалюцыя”. Уяўленне пра новага героя як героя актыўнага дзеяння. Тэорыя “жывога чалавека” як заканамерная рэакцыя на “апсіхалагізм” у літаратуры, яе становішчы і адмоўныя вынікі. Тэматычная разнастайнасць, праблематыка, жанрава-стылёвыя пошукі беларускай прозы 20-х гадоў. Абнаўленне жанравай формы апавядання ў творчасці пісьменнікаў, што прыйшлі ў літаратуру пасля рэвалюцыі: К. Чорнага, М. Зарэцкага, М. Лынькова, Б. Мікуліча, В. Каваля, П. Галавача, Я. Нёманскага і інш. “Маладнякоўскае” апавяданне і тыповыя прыкметы маладнякоўскай стылістыкі. Жанравае станаўленне беларускай аповесці і рамана. Аўтабіяграфізм, хранікальнасць, дакументалізм, псіхалагізм ў творах Я. Коласа, З. Бядулі, М. Гарэцкага, Ц. Гартнага, К. Чорнага, М. Зарэцкага, Я. Нёманскага, Р. Мурашкі і інш. Маладнякоўская прыгодніцкая аповесць і творы М. Чарота, А. Вольнага, А. Александровіча, А. Дудара, М. Нікановіча, Я. Нёманскага. Сатырычная плынь ў беларускай прозе 20-х гадоў у творчасці Я. Коласа, Ц. Гартнага, М. Гарэцкага, З. Бядулі, К. Крапівы, К. Чорнага, А. Мрыя, Л. Калюгі. Міні-партрэты М.

Зарэцкага, Б. Мікуліча, В. Каваля, П. Галавача, Л. Калюгі, А. Мрыя. Творчая эвалюцыя класіка беларускай мастацкай прозы К. Чорнага (ад лірычнай да філасофска-аналітычнай прозы).

Тэма 3.2. Асаблівасці развіцця беларускай літаратуры ў 30-я гады

Беларуская літаратура 30-х гадоў як каштоўны матэрыял для разумення і асэнсавання гісторыі. Адлюстраванне ў ёй грамадска-палітычных працэсаў, складанай атмасферы часу. Дзейнасць Беларускай асацыяцыі пралетарскіх пісьменнікаў (Бел АПП) на пачатку 30-х гадоў. Згубнае ўздзеянне на літаратурны працэс вульгарна-сацыялагічнай крытыкі (А. Бэндэ, А. Кучар і інш.). Дзяржаўна-партыйнае кіраўніцтва літаратурай і культурай. Пастанова ЦК КП(б) “Аб перабудове літаратурна-мастацкіх арганізацый” (1932). Роспуск усіх літаратурных аб’яднанняў, у тым ліку і Бел АПП. Першы Ўсебеларускі з’езд пісьменнікаў (1934). Стварэнне Саюза пісьменнікаў Беларусі (1934). Масавыя рэпрэсіі беларускіх пісьменнікаў у 30-я гады. Сфабрыкаваныя абвінавачванні пісьменнікаў у “нацдэмаўскай кантрэвалюцыі”, “буржуазным нацыяналізме”, “эстэтызацыі ўласніцкіх памкненняў”. Архіўныя матэрыялы па справах рэпрэсаваных пісьменнікаў як трагічныя дакументы часу. Рэпрэсаваныя літаратары, іх творчая спадчына. “Аповесць для сябе” Б. Мікуліча, “Зона маўчання” С. Грахоўскага як рэквіем рэпрэсаваным пісьменнікам і прысуд таталітарнай сістэме. Літаратура як своеасаблівая ідэалагічная форма водгуку пісьменніка на грамадскія падзеі, рупар палітычных установак і лозунгаў.

Літаратура Заходняй Беларусі. Літаратура Заходняй Беларусі як асобны раздзел агульнанацыянальнай мастацкай спадчыны. Дзейнасць Беларускай сялянска-работніцкай грамады (БСРГ), Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі (КПЗБ) і партыі хрысціянскіх дэмакратаў як ідэалагічных цэнтраў, вакол якіх канцэнтраваліся галоўныя літаратурныя сілы. Папулярнасць ідэі нацыянальнай незалежнасці і аб’яднання абедзвюх частках Беларусі. Перыядычныя выданні на беларускай мове, іх вымушаная шматлікасць і прычыны нядоўгага існавання. Рэдактарская дзейнасць М. Гарэцкага (рэдактар газеты “Беларуская думка”, рэдактар-выдавец “Беларускіх ведамасцей”). Асаблівасці літаратурнага працэсу на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Неаднароднасць літаратурных сіл як вынік розных палітычных і эстэтычных арыенціраў аўтараў. Роля М. Гарэцкага, Л. Радзевіча, У. Самойлы, Ф. Аляхновіча, І. Канчэўскага, Ядзвігіна Ш. і іншых пісьменнікаў-“нашаніўцаў” у станаўленні літаратуры Заходняй Беларусі. Бурнае развіццё публіцыстыкі як сведчанне папулярнасці літаратуры факта. Публіцыстычная творчасць М. Гарэцкага, А. Смоліча, Б. Тарашкевіча, У. Самойлы, І. Канчэўскага, А. Луцкевіча, А. Цвікевіча і іншых. Сацыяльна-палітычны стан Беларусі, лёс яе дзяржаўнасці як адна з асноўных тэм заходнебеларускай публіцыстыкі. Багацце жанрава-эстэтычных пошукаў у творчасці А. Са-лагуба, М. Машары, В. Васілька, М. Танка, П. Пестрака, В. Таўлая, Н. Арсен-невай, Х. Ілляшэвіча, У. Жылкі, К. Сваяка, А. Іверса і інш. Заходнебеларуская драматургія і яе прадстаўнікі Л. Радзевіч, Ф. Алях-новіч, М. Гарэцкі. Крытычная і літаратуразнаўчая дзейнасць заходнебеларускіх літаратараў.

Тэма 3.3. Беларуская літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны

Пачатак вайны і лёс беларускіх пісьменнікаў. Пісьменнікі-франтавікі: А. Куляшоў, П. Панчанка, М. Танк, М. Лынькоў, Я. Брыль, К. Кірыенка, А. Вялюгін, М. Аўрамчык, А.

Бачыла, М. Лужанін, М. Калачынскі, М. Лобан і інш. Удзельнікі падпольнага і партызанскага руху: А. Астрэйка, А. Бялевіч, У. Карпаў, Р. Мурашка, В. Таўлай, Н. Тарас, А. Іверс і інш. Літаратурная творчасць беларускіх пісьменнікаў і франтавы і партызанскі друк. Журналісцкая і літаратурная дзейнасць беларускіх пісьменнікаў ў франтавым і партызанскім друку. Франтавыя рэпартажы, карэспандэнцыі і мастацкія творы на старонках “Савецкая Беларусь”, “За Савецкую Беларусь”, “За Свабодную Беларусь”, “Звязда”, ў газетах-плакатах “Раздавілі фашысцкую гадзіну”, “Партызанская дубінка”, часопісе “Беларусь і інш. Супрацоўніцтва пісьменнікаў з радыёстанцыяй “Беларусь”. Публіцыстычныя артыкулы Я. Ку-палы, Я. Коласа, К. Чорнага, К. Крапівы, М. Танка, М. Лынькова і іншых пісьменнікаў. Фельетон, памфлет, нарыс у ваеннай публіцыстыцы. Зборнік фельетонаў К. Чорнага “Кат ў белай манішцы” (1942). Вобраз Беларусі ў беларускай літаратуры перыяду Вялікай Айчыннай вайны як сведчанне ажыўлення нацыянальнага пачуцця. Тэма вайны ў беларускай паэзіі (на прыкладзе твораў Я. Купалы, А. Куляшова, М. Танка, П. Панчанкі, П. Броўкі, К. Кірэнькі, А. Вялюгіна, К. Буйло і інш.). Развіццё “малых” жанравых форм у беларускай мастацкай прозе. Зборнікі апавяданняў М. Лынькова “Астап”, К. Чорнага “Маленькая жанчына”. Раманы К. Чорнага “Пошукі будучыні”, “Млечны шлях”. Творы І. Шамякіна, І. Мележа, Хв. Шынклера, Я. Брыля і інш.

Тэма 3.4. Беларуская літаратура першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (1945–1955 гады)

Уплыў вайны на развіццё беларускай літаратуры першых пасляваенных гадоў. Пафас мірнага будаўніцтва і паглыбленне ўсведамлення трагедыі перажытай вайны. Уключэнне ў літаратурны працэс новай плеяды беларускіх пісьменнікаў: І. Мележа, І. Шамякіна, А. Кулакоўскага, А. Чарнышэвіча, А. Пысіна, С. Гаўрусёва, А. Русецкага і іншых. Пастановы ЦК ВКП(б) “Аб часопісах «Звезда» і «Ленінград»” (1946), “Аб рэпертуары драматычных тэатраў і мерах па яго паляпшэнні” (1946) і інш. Пастановы ЦК КП(б)Б (1947) аб рабоце Саюза пісьменнікаў, літаратурна-мастацкіх часопісаў і газеты “Літаратура і мастацтва”. Адбітак сацыялагічнага схематызму, бесканфліктнасць і ідылія ў літаратурных творах як вынік перамогі і ўскоснага дыктату афіцыйнай ідэалогіі. Перамога ў Вялікай Айчыннай вайне і адлюстраванне гэтай тэмы ў лірыцы паэтаў ваеннага прызыву П. Панчанкі, А. Вялюгіна, К. Кірэнькі, М. Лужаніна і інш. Паэтызацыя сялянскай працы, паказ паяднанасці чалавека з прыродай, услаўленне агульначалавечых каштоўнасцей у пасляваеннай “вясковай” паэзіі (вершы М. Танка, П. Панчанкі, А. Вялюгіна, М. Лужаніна, інш.). Ідэйна-эстэтычны змест зборнікаў паэзіі М. Танка “Каб ведалі” (1948), “На камні, жалезе і золаце “ (1951), “У дарозе” (1954), А. Куляшова “Камуністы” (1949), П. Панчанкі “Прысяга” (1949), “За шчасце, за мір” (1950), “Шырокі свет” (1955), П. Броўкі “У роднай хаце” (1946), “Сонечнымі днямі” (1947), “Цвёрдымі крокамі” (1954), А. Вялюгіна “Салют у Мінску” (1947), К. Кірэнькі “Пасля навальніцы” (1947), “Маякі” (1952) і інш. Станоўчыя тэндэнцыі ў паэзіі пасляваеннага перыяду: узнікненне розных творчых плыняў, зварот да фальклорна-літаратурнай тыпізацыі ў асэнсаванні тэмы вайны і суровых пасляваенных выпрабаванняў (паэмы “Сцяг брыгады” А. Куляшова, “Ясны кут” і “Хлеб” П. Броўкі). Эксперыментальны, наватарскі характар паэзіі М. Танка, спалучэнне ў ёй фальклорных элементаў, нацыянальных традыцый з плённым выкарыстаннем мастацкіх сродкаў еўрапейскай паэзіі. Паэтычны эпас у пасляваенны

перыяд. Дасягненні і супярэчлівасці развіцця. Тэматычныя аспекты, мастацкія асаблівасці паэм М. Танка “Люцыян Таполя” (1946), П. Броўкі “Хлеб” (1946), А. Бялёвіча “Сям’я” (1946), Я. Коласа “Рыбаковая хата” (1947), А. Куляшова “Новае рэчышча” (1948), “Толькі ўперад” (1950), “Грозная пушча” (1952–1956), А. Зарыцкага “Аповесць пра залатое дно” (1953) і інш. Вайна як асноўная тэма беларускай прозы 1945–1955 гадоў. Майстэрства псіхалагічнага аналізу ў ваенных апавяданнях І. Мележа, І. Шамякіна, Я. Брыля і інш. Увасабленне падзей вайны ў буйных эпічных палотнах: “Векапомныя дні” (кн. 1. 1948–1951) М. Лынькова, “Мінскі напрамак” (1951) І. Мележа. Перакрыжаванне шляхоў мастацкай і дакументальнай прозы ў асэнсаванні партызанскага матэрыялу: кніга “Партызанскі край” Р. Лівенцава (запіс Р. Няхая), нарысы “Партызанскія агні” Г. Шчарбатава, “Нёманскія казакі” (1946) Я. Брыля. Раманы М. Ткачова “Згуртаванасць” (1951), А. Кулакоўскага “Расстаёмся ненадоўга” (1952–1954), І. Гурскага “У агні” (1952) і інш. Асэнсаванне ў творах подзвігу і традыцый беларускага народа, раскрыццё псіхалогіі чалавека на вайне, подступы да шматпланаванага адлюстравання падзей вайны. Паказ жыцця беларускай вёскі ў першае пасляваеннае дзесяцігоддзе ў апавяданні “Сад” (1945) А. Кулакоўскага, аповесці “Шляхі-дарогі” (1947–1948) А. Васілёвіча, рамане М. Паслядовіча “Святло над Ліпскам” (1950), аповесцях “У Забалотці днее” (1950), “На Быстранцы” (1949–1952) Я. Брыля, рамане “У добры час” (1952) І. Шамякіна. Лакіроўка пасляваенных цяжкасцей як адбітак тэорыі бесканфліктнасці ў творах А. Стаховіча “Пад мірным небам” (1948), Т. Хадкевіча “Вяснянка” (1949). Адлюстраванне заходнебеларускай рэчаіснасці ў рамане П. Пестрака “Сустрэнемся на барыкадах” (1952), творах Я. Брыля “Сірочы хлеб” (1942–1946), “Галя” (1953), “У сям’і” (1953). Проза першага пасляваеннага дзесяцігоддзя нягледзячы на панаванне жорсткай ідэалагічнай нарматыўнасці і цензуры як своеасаблівы плацдарм для аналітычнай, праўдзівай глыбокай прозы, што пачне развівацца ў другой палове 50-х гадоў. Асаблівасці развіцця беларускай драматургіі пасляваеннага перыяду. Жанравая разнастайнасць: гераічная драма, трагедыя, псіхалагічная і гістарычная драма, лірычная і сатырычная камедыя.

Адлюстраванне вайны ў драматургічных творах А. Маўзона “Канстанцін Заслонаў” (1947), К. Крапівы “З народам” (1948), К. Губарэвіча “Брэсцкая крэпасць” (1952). Зварот да гістарычнага мінулага ў драматычнай трылогіі М. Клімковіча “Георгій Скарына” (1946–1955), п’есе А. Вольскага “Машэка” (1946). Сатырычная камедыя К. Крапівы “Мілы чалавек” (1945) і забарона тэатральнага спектакля. Лірычная камедыя К. Крапівы “Пяюць жаваранкі” (1950), п’еса “Зацікаўленая асоба” (1953), іх агульная характарыстыка. Выступленне К. Крапівы на Пленуме Саюза пісьменнікаў БССР (1946) з вылучэннем надзённых задач у развіцці беларускай драматургіі. Праблемныя артыкулы К. Крапівы “Аб сатырычнай камедыі” (1953).

Далучэнне А. Макаёнка да актыўнай драматургічнай дзейнасці. Раннія п’есы “Добра, калі добра канчаецца” (1946), “Ворагі” (1947), “Выйгрыш” (1948), “Узыходы шчасця” (1948), драма “На досвітку” (1951) і яе сцэнічнае ўвасабленне; сатырычная камедыя “Выбачайце, калі ласка” (1953) як выяўленне драматургічнага таленту аўтара.

Тэма 3.5. Беларуская літаратура перыяду дэмакратычнага абнаўлення грамадства (другая палова 50-х – першая палова 60-х гг.)

Карэнныя зрухі ў літаратурным працэсе сярэдзіны 50-х гадоў, абумоўленыя падзеямі грамадска-палітычнага і літаратурнага жыцця. Другая палова 50-х – 60-я гады як новы этап у развіцці літаратуры. Пераадоленне негатыўнага ўплыву тэорыі бесканфліктнасці: адыход літаратуры ад дагматычных установак, схематызму, ілюстрацыйнасці, лагіроўкі рэчаіснасці, збліжэнне з жыццём, увага да чалавечай асобы, яе духоўнага свету. Рэабілітацыя рэпрэсаваных пісьменнікаў (Ц. Гартны, М. Гарэцкі, М. Зарэцкі, М. Чарот, У. Хадыка і інш.), уключэнне іх твораў у агульны літаратурны кантэкст. Вяртанне да творчай дзейнасці У. Дубоўкі, Я. Скрыгана, А. Звонака, Я. Пушчы, С. Грахоўскага, М. Хведаровіча і інш. Уплыў метаду сацыялістычнага рэалізму на літаратурную дзейнасць беларускіх пісьменнікаў. Ідэйна-мастацкія пошукі беларускіх пісьменнікаў, імкненне да пераадолення патрабаванняў дагматычнай крытыкі. Прыход у літаратуру новага, “філалагічнага”, пакалення пісьменнікаў: І. Навуменка, У. Караткевіч, І. Чыгрынаў, Р. Барадулін, І. Пташнікаў, С. Гаўрусёў, Е. Лось, В. Адамчык, М. Стральцоў, Я. Сіпакоў, А. Вярцінскі, П. Макаль, Н. Гілевіч, В. Зуёнак і інш. Тэматычнае і эстэтычнае абнаўленне паэзіі. Адлюстраванне перспектывы развіцця грамадства ў рэчышчы дэмакратычных перамен ў зборніках паэзіі “След бліскавіцы” (1957) М. Танка, “Неба ўсміхаецца маланкаю” (1962) А. Наўроцкага, “Пры святле маланак” (1966) П. Панчанкі.

Матывы абвастрэнне пачуцця асабістай адказнасці за ўсё, што адбываецца ў грамадстве ў творчасці паэтаў старэйшага пакалення М. Танка, А. Куляшова, П. Панчанкі, П. Броўкі. Якасна новы ўзровень светапазнання, паглыбленне філасофска-інтэлектуальнага пачатку ў “Новай кнізе” (1964) А. Куляшова. Творчы ўзлёт П. Панчанкі, яго зборнікі “Кніга вандраванняў і любові” (1959), “Нью-йоркскія малюнкi” (1960), “Тысячы небасхілаў” (1962). Публіцыстычнасць паэзіі П. Панчанкі, выкрыццё бюракратызму, прыставальніцтва, бездухоўнасці, спалучэнне сацыяльнага і маральнага, асабістага і грамадскага. Развіццё сатырычнай паэзіі як сведчанне адыходу ад дэкларатывнасці. Ваенныя матывы ў паэзіі П. Панчанкі, Н. Гілевіча, А. Пысіна, С. Гаўрусёва, А. Вярцінскага, Р. Барадуліна і інш. Паэтызацыя гістарычнага мінулага, услаўленне патрыятызму, духоўнасці ў кнігах паэзіі У. Караткевіча “Матчына душа” (1958), “Вячэрнія ветразі” (1960), “Мая Іліяда” (1969). Творчасць прадстаўнікоў лірычнай прозы Я. Брыля, М. Стральцова, У. Караткевіча, Я. Сіпакова і інш. Нарысы І. Дуброўскага, І. Шамякіна, Я. Брыля. Выяўленне новых тэндэнцый развіцця беларускай прозы ў мастацкай навелістыцы І. Шамякіна, Я. Брыля, Б. Сачанкі, І. Навуменкі, М. Стральцова, В. Адамчыка, І. Чыгрынава і інш. Мастацкія набыткі ў жанры аповесці (І. Шамякін, В. Быкаў, А. Кулакоўскі, Я. Брыль, У. Пташнікаў, А. Карпюк, У. Дамашэвіч, І. Навуменка, А. Асіпенка, Б. Сачанка, У. Караткевіч). Актыўнае развіццё жанру беларускага рамана ў 60-я гады. Раманы “Людзі на балоце” І. Мележа, “На парозе будучыні” М. Лобана, “Засценак Малінаўка” А. Чарнышэвіча, “Птушкі і гнёзды” У. Караткевіча, “Сэрца на далоні” І. Шамякіна, “Пачакай, затрымайся...” А. Васілевіч і інш. Вайна і вёска як дзве магістральныя тэмы ў беларускай прозе. Выяўленне глыбінь народнага характару, нацыянальнага менталітэту ў творах І. Мележа, А. Адамчыка, І. Пташнікава. Гістарычная тэма ў творчасці У. Караткевіча. Дамінанты творчых пошукаў беларускай драматургіі на новым этапе развіцця. Настойлівая барацьба з тэорыяй бесканфліктнасці. Рэзананс артыкулаў К. Крапівы “Аб сатырычнай

камедыі”, “Канфлікт – аснова п’есы”. Праблемна-тэматычныя і жанравыя напрамкі беларускай драматургіі другой паловы 50–60-х гадоў. Маральна-этычная праблематыка ў п’есе А. Макаёнка “Зацуканы апостал” (1969).

Тэма 3.6. Беларуская літаратура 1965–1975 гг.

Негатыўныя тэндэнцыі ў развіцці беларускай літаратуры ў перыяд так званага застою, абумоўленыя залежнасцю ад палітычных кірункаў грамадства, метаду сацыялістычнага рэалізму. Устойлівасць эстэтычных прынцыпаў, выпрацаваных і замацаваных творчай практыкай ў паэзіі другой паловы 60-х гадоў. Адлюстраванне тыпу шматмерна-асацыятыўнага мыслення, іншасказання ў паэзіі М. Танка, А. Куляшова, У. Караткевіча, А. Вярцінскага, П. Макаля, Я. Сіпакова і інш. Усталяванне новых форм узаемадачынненняў з часам: свядомая настроенасць на цвярозы роздум аб свеце, на павелічэнне долі рацыянальнага за кошт змяншэння чыста эмацыянальнага, пафаснага (“гучнага”) асэнсавання рэчаіснасці. Прадсказанне кардынальных зрухаў і змен у бліжэйшым будучым у паэзіі Р. Барадуліна. Пакаяльныя і спавядальныя матывы творцаў старэйшага пакалення: А. Куляшова, П. Панчанкі, М. Танка, А. Бачылы, А. Пысіна. Эстэтычныя пошукі паэтаў-сямідзясятнікаў: Я. Янішчыц, Р. Баравіковай, К. Камейшы, В. Яраца і інш. Наватарства, інтэлектуалізм і форматворчасць у паэзіі А. Разанава. Дакументальныя кнігі “Я з вогненнай вёскі” А. Адамовіча, Я. Брыля, У. Калесніка, “Блакадная кніга” А. Адамовіча і Д. Граніна; спроба “звышлітаратуры”. Паказ унутранага стану чалавека ў прозе І. Шамякіна. Інтэлектуалізацыя ў творах Я. Сіпакова, В. Гігевіча. Мастацкае асэнсаванне жыцця ў творчасці Я. Брыля, А. Карпюка, В. Адамчыка, А. Кудраўца, А. Жука, Г. Далідовіча, Л. Дайнекі і інш. Складанасць і супярэчлівасць развіцця беларускай драматургіі. Творчасць А. Макаёнка як рэнесанс беларускай драматургіі. Надзённасць твораў мастака (“Зацуканы апостал”, “Трыбунал”, “Таблетку пад язык”, “Кашмар” (Святая прастата). Пашырэнне жанрава-тэматычных абсягаў драматургіі: драмы А. Дударова (“Радавыя”, “Парог”, “Вечар”), камедыі К. Крапівы (“Брама неўміручасці”), М. Матукоўскага (“Амністыя”), п’есы А. Петрашкевіча (“Соль”, “Трывога”, “Напісанае застаецца”), А. Дзялендзіка (“Выклік багам”), У. Караткевіча (“Кастусь Каліноўскі”, “Званы Віцебска”, “Калыска чатырох чараўніц”, “Маці ўрагану).

Раздзел 4. Беларуская літаратура 1975-х - 2020-х гг.

Тэма 4.1. Беларуская літаратура: традыцыя і авангард. Эстэтычны плюралізм. Новая літаратурная сітуацыя

Негатыўныя тэндэнцыі ў развіцці беларускай літаратуры ў перыяд так званага застою, абумоўленыя залежнасцю ад палітычных кірункаў грамадства, метаду сацыялістычнага рэалізму. Нараджэнне кан’юктурных і схематычных твораў з ідэалагізаванымі вобразамі, спрошчанымі калізіямі жыцця і гісторыі. Тэматычная абмежаванасць, засілле светапоглядных і мастацкіх стэрэатыпаў, стрымліванне эстэтычных пошукаў. Праанікненне новых з’яў у паэзію: ускладненне эстэтычных сувязей з жыццём праз глыбокія праекцыі ў памяць, у гістарычныя аналогіі, праз шматзначнасць асацыятыўных супастаўленняў і паралеляў, праз шматказальнасць прытчаў, міфаў. Адлюстраванне тыпу шматмерна-асацыятыўнага мыслення, іншасказання ў паэзіі М. Танка, А. Куляшова, У. Караткевіча, А. Вярцінскага, П.

Макаля, Я. Сіпакова і інш. Усталяванне новых форм узаемадачынненяў з часам: свядомая настроенасць на цвярозы роздум аб свеце, на павелічэнне долі рацыянальнага за кошт змяншэння чыста эмацыянальнага, пафаснага (“гучнага”) асэнсавання рэчаіснасці. Прадказанне кардынальных зрухаў і змен у бліжэйшым будучым у паэзіі Р. Барадуліна. Праблема пакаяння, спавядальнага ачышчэння ў творчасці паэтаў старэйшага пакалення А. Куляшова, П. Панчанкі, М. Танка, А. Пысіна. Імкненне да творчага самавыяўлення, адстойванне ўласнага “я” і эстэтычнага пошуку ў паэзіі пакалення “сямідзясятнікаў” Я. Янішчыц, Р. Баравіковай, К. Камейшы, В. Яраца і інш. Наватарства, інтэлектуалізм і форматворчасць у паэзіі А. Разанава. Асаблівасці развіцця беларускай прозы ў складаны і супярэчлівы перыяд літаратурна-грамадскага жыцця. Рэалізацыя духоўна-эстэтычнага патэнцыялу, атрыманага ў паслякультаўскія часы. Тэма вайны як нацыянальная тэма ў беларускай літаратуры. Узнаўленне трагічных і гераічных падзей мінулай вайны, глыбокага філасофскага іх асэнсавання на ўзроўні асабістага ведання і народнай памяці з пазіцый высокіх маральных крытэрыяў чалавечнасці і праўды. Творчасць пісьменнікаў ваеннага пакалення В. Быкава, І. Навуменкі, І. Шамякіна і пісьменнікаў пакалення “дзяцей вайны” М. Стральцова, Б. Сачанкі, В. Казько, І. Пташнікава, І. Чыгрынава, А. Кудраўца і інш. Экзістэнцыялізм у творчасці В. Быкава (“У тумане” і інш.). Новы ракурс адлюстравання ваенных падзей у прозе С. Алексіевіч (“У вайны не жаночы твар”). Мастацкае асэнсаванне жыцця ў творчасці Я. Брыля, А. Карпюка, А. Асіпенкі, В. Адамчыка, А. Кудраўца, А. Жука, Г. Далідовіча, Л. Дайнекі.

Перабудова і літаратура. Перспектыва якасна новага мыслення. Перыяд бурнага нацыянальнага адраджэння: прыярытэт нацыянальнай ідэі, сцвярджэнне духоўных каштоўнасцей, пафас гуманізму. Тэорыя паскоранага развіцця. Пошукі новай эстэтычнай змястоўнасці. Суіснаванне розных кірункаў і плыняў: рэалізм, неарамантызм, авангардызм, імпрэсіянізм, постмадэрнізм і інш. Літаратурныя дыскусіі к. ХХ ст. – пачатку ХХІ ст.: праблемы, стыль, аргументацыя. Утварэнне творчых аб’яднанняў і суполак (“Тутэйшыя”, “Таварыства вольных літаратараў”, “Бум-Бам-Літ” і інш.).

Адлюстраванне ў літаратуры філасофіі экзістэнцыялізму. Ідэйна-творчыя пошукі беларускай прозы. Тэма выгнанніцкага лёсу беларускага народа ў ХХ стагоддзі (раман В. Карамазава “Бежанцы”). Трагедыйнае адлюстраванне даваеннай рэчаіснасці (“Аблава”, “Сцюжа”, “Жоўты пясочак”) В. Быкава. Тэма свабоды і мастацкая ўмоўнасць у творчасці В. Быкава (“Сцяна”, “Ваўчыная яма”, “Бедныя людзі”). Інтымная лірыка Л. Дранько-Майсюка і Э. Акуліна. Авангардныя пошукі маладых літаратараў. Эксперыменты ў паэзіі В. Жыбуля, В. Морт, А. Хадановіча, В. Бурлак, В. Рыжкова, Н. Кудасавай, М. Мартысевіч і інш. Інтэртэкстуальнасць.

Мемуарная літаратура, адлюстраванне ў ёй тэмы рэпрэсій: М. Бяганская “Мая Галгофа” (1990), Л. Геніюш “Сповідзь” (1991), С. Грахоўскі “Такія сінія снягі” (1988), “Зона маўчання” (1990), “З воўчым білетам” (1991), П. Крэнь “Унжлаг” (1999), Б. Мікуліч “Аповесць для сябе” (1987, 1988; поўн. выд. – 1993), П. Пруднікаў “Яжовыя рукавіцы” (1989), “Пекла” (1991), В. Быкаў “Доўгая дарога дадому” (2002). Мастацкая проза для дзяцей: аповесць А. Федарэнкі “Шчарбаты талер” (1997), кнігі А. Якімовіча “Эльдарада просіць дапамогі” (1989), “Сакрэт Тунгускага метэарыта”

(1981), “Пастка для пярэваратня” (1997), Р. Баравіковай, А. Бадака, В. Гапеева, А. Масла, Л. Рублеўскай, А. Федарэнкі, С. Мінскевіча.

Тэма 4.2. Асаблівасці развіцця гістарычнай прозы

Гістарычнае мінулае ў творах Л. Дайнекі “Меч князя Вячкі” (1985), “След ваўкалака” (1988), “Жалезныя жалуды” (1990); В. Іпатавай “За морам Хвалынскім” (1989), “Залатая жрыца Ашвінаў” (1997), “Вяшчун Гедзімін” (2000), “Альгердава дзіда” (2001); У. Арлова “Дзень, калі ўпала страла” (1988), “Рандэву на манеўрах” (1992), В. Чаропкі “Храм без Бога” (1992); Г. Далідовіча “Кліч роднага звона” (1999); І. Шамякіна “Вялікая кнігіня” (1996), А. Наварыча “Літоўскі воўк” (2005), А. Федарэнкі “Нічыё” (2009) і інш. Творы Я. Конева. Містыфікацыі С. Балахонава (“А пчолкі гудуць”, “Наша Амерыка” (2012)). Жанр альтэрнатыўнай гісторыі ў беларускай літаратуры (Л. Рублеўская, С. Балахонаў). Раман В. Карамазава “Мастак і парабкі”.

Тэма 4.3. “Вясковая” проза. Чарнобыльская тэма

Тэма вёскі ў зборніках паэзіі М. Танка “Збор калосся” (1989), Р. Барадуліна “Маўчанне перуна” (1986), В. Зуёнка “Вызначэнне” (1987), Л. Галубовіча “Сповідзь бяссоннай душы” (1989) і інш. Новае асэнсаванне тэмы вёскі ў творах А. Жука “Праклятая любоў” (1991), В. Гардзея “Бедна басота” (1995). В. Казько “Выратуй і памілуй нас, чорны бусел” (1993): асацыятыўнасць і фрагментарнасць апаведу А. Федарэнкі “Вёска” (1995): вёска як увасабленне дэградацыі; неагатыўны ўплыў асяроддзя а героя. А. Горват “Радзіва “Прудок”: дзённік” (2016): экзістэнцыйны пошук сябе героем; светлы гумар і вяртанне да каранёў.

Адлюстраванне чарнобыльскай трагедыі ў кнігах паэзіі М. Мятліцкага “Горкі вырай” (1989), “Палескі смутак” (1991), “Бабчын” (1996), “Хойніцкі сшытак” (1999), “Замкнёны дом” (2005); Р. Барадуліна “Самота паломніцтва” (1990), “Міласэрнасць плахі” (1992) і інш. Чарнобыльская тэма ў творах І. Шамякіна “Злая зорка”, “Палеская мадонна”, “Зона павышанай радыяцыі”, І. Пташнікава “Львы”, В. Карамазава “Краем Беллага шляху”, А. Федарэнкі “Бляха”, Б. Сачанкі “Запіскі аб радыяцыі”, Л. Левановіча “Вяртанне ў радыяцыю”. С. Алексіевіч “Чарнобыльская малітва” (1997): жанравая адметнасць і поліфанічнае гучанне; літаратурныя і журналісцкія прыёмы ў творы.

Тэма 4.4. Эвалюцыя ваеннай прозы

Новы ракурс у мастацкім асэнсаванні ваеннага мінулага. “Кар’ер”, “У тумане”, “Пакахай мяне, салдацік” В. Быкава, “Ахвяры” І. Шамякіна, “Vіхі” А. Адамовіча, “Вяртанне да віны”, “Не ўсе мы згінем” І. Чыгрынава, “Голас крыві брата твайго” В. Адамчыка, “Суд у Слабадзе” В. Казько і інш. Даследаванне складаных сацыяльных і маральна-этычных праблем сучаснасці (“Вернісаж”, “Без пакаяння”, “Сатанінскі тур”, “Падзенне” І. Шамякіна, “Да сустрэчы...”, “Прахожы” В. Казько, “Развітальная аповесць” В. Адамчыка, “Гісторыя хваробы” А. Федарэнкі, “Распусная” У. Рубанава і інш.).

Тэма 4.5. Мастацка-стылёвыя плыні беларускай паэзіі

Светапогляднае абнаўленне беларускай паэзіі перыяду нацыянальна-культурнага адраджэння. Жанрава-стылёвыя пошукі: пашырэнне мастацкіх кірункаў, жанравых форм, эксперыментатарства, выкарыстанне выяўленчых сродкаў еўрапейскага і сусветнага мадэрнізму. Разнастайнасць тэм і матываў сучаснай беларускай паэзіі. Філасофска-інтэлектуальная паэзія М. Танка зборнікі “Збор калосся” “Мой каўчэг” “Errata”, М. Стральцова “Мой свеце ясны”, П. Макаля “Азбука любві”, “Твар і душа”, А. Разанава “Вастрыё стралы”, “Рэчаіснасць”, “У горадзе валадарыць Рагвалод”, Л. Галубовіча “Заложнік цемры”, Г. Булькі “Сінтэз”, “Турмалін”. Рэлігійна-хрысціянская і біблейска-філасофская тэматыка ў паэзіі Р. Барадуліна (зборнік “Евангелле ад мамы”), М. Танка, Н. Гілевіча, В. Зуёнка, Х. Лялько, Д. Бічэль, Зніча, Н. Мацяш, Т. Бондар, А. Сыса, Л. Рублеўскай, А. Данільчык і інш. Публіцыстычнасць і грамадзянскасць паэзіі Н. Гілевіча, В. Зуёнка, Р. Барадуліна, А. Вярцінскага і інш. Асэнсаванне гісторыі ў паэтычнай творчасці Я. Сіпакова, В. Іпатавай, Р. Семашкевіча, А. Пісьмянкова, А. Рублеўскай і інш. Лірыка кахання Я. Янішчыц, Р. Баравіковай, Г. Бураўкіна, Л. Дранько-Майсюка, Т. Бондар і інш. Міфалагізацыя сучаснага паэтычнага мыслення ў паэзіі М. Танка, А. Разанава, Р. Барадуліна, А. Сыса, А. Мінкіна, В. Шніпа, М. Скоблы і інш. Урбаністычная тэма ў паэзіі А. Глобуса, І. Багдановіч, Д. Булькі і інш. Фармальна-стылёвыя пошукі, эксперыментатарства ў творчасці А. Разанава, Э. Акуліна, В. Жыбуля, В. Бурлак, З. Вішнёва, А. Хадановіча, Д. Хвастоўскага і інш. Мадэрнізацыя беларускай паэмы як вынік эстэтычнай рухомасці жанру, актывізацыі асацыятыўнага мыслення.

Тэма 4.6. Традыцыйная і эксперыментальная драматургія

Узмацненне ўвагі да традыцый сусветнага драматургічнага мастацтва. Выкарыстанне вопыту тэатра і драмы абсурду (зварот да ўмоўна-фантастычных прыёмаў пабудовы дзеі, гратэску, прыёмаў гульні, паэтыкі снабчання) у творах А. Дзялендзіка “Султан Брунэя”, І. Сідарука “Галава”, Г. Багданавай “АС-лінія” і інш. Рымейкерства як адзін з напрамкаў сучаснай беларускай драматургіі і прадстаўнік гэтага напрамку С. Кавалёў. Уздым гістарычнай драмы. Традыцыі У. Караткевіча ў развіцці гістарычнай драмы (трылогія “Званы Віцебска”, “Кастусь Каліноўскі”, “Маці Урагану”) і прадаўжальнікі гэтых традыцый А. Петрашкевіч (“Прарок для Айчыны”), Іван Чыгрынаў (“Звон – не малітва”, “Осцей – Альгердаў унук”, “Следчая справа Вашчылы”, “Прымак”), “Барбара Радзівіл” Р. Баравіковай, А. Дудараў “Купала”, “Палачанка”, “Рагнеда і Уладзімір”, “Чорная панна Нясвіжа”, І. Масляніцына “Крыж Ефрасінні Полацкай і інш. Трагедыіны пафас драматургічных твораў на тэму Чарнобыльскай бяды: “Бездань” (1992) М. Матукоўскага, “Адцуранне” (1994) А. Дударава, “Блакада ў Кругліцы” (1994) В. Ткачова. Сатыра і гумар ў камедыі Г. Марчука “Блудны сын і Варвара” (1997), п’еса У. Саўліча “Сабака з залатым зубам” (1993), Т. Каржанеўскай “Вірус” (1995) і інш. Сацыяльна-маральная заостранасць канфлікту ў п’есах М. Матукоўскага “Мудрамер” (1987), “Калізей” (1996). Праблематыка твораў, іх жанравая адметнасць. Драматургія для дзяцей: творы У. Яўгодзіка, С. Кавалёва, З. Дудзюк, М. Арахоўскага, Р. Баравіковай, П. Васючэнкі, У. Саўліча, Л. Рублеўскай і інш.

Тэма 4.7. Тэндэнцыі і перспектывы развіцця сучаснай беларускай літаратуры

Увасабленне ўрбаністычнай тэмы ў творчасці “дзяцей горада” ў кнігах прозы А. Глобуса “Адзінота на стадыёне” (1989), Г. Багданавай “Папяровыя замкі” (1990), “Чалавек без адраса” (1991), “Дом іхняе мары” (1994) і інш. Літаратура non-fiction: раман А. Глобуса “Дом” (2006), аўтабіяграфічныя творы І. Шамякіна, В. Адамчыка, В. Быкава, В. Шніпа, Л. Дранько-Майсюка, Л. Галубовіча, У. Арлова, С. Рублеўскага, А. Федарэнкі, У. Сцяпана, А. Глобуса, З. Вішнёва, Ю. Барысевіча, В. Морт, С. Мінскевіча, В. Жыбуля. Творы фантастычнага і авантурна-прыгодніцкага зместу: раман “Кентаўры” (1992), аповесць “Карабель” (1989), “Палтэргейст” (1992), “Пабакі” (1992) В. Гігевіча, раман “Чалавек з брыльянтавым сэрцам” Л. Дайнекі, аповесць “Блуканне па іншасвеце” (1994) Я. Сіпакова і інш. Фантастыка пакалення “Бум-Бам-Літ”: творы А. Бычкоўскага, С. Мінскевіча, А. Паўлухіна. Антыўтопія ў беларускай літаратуры: творы А. Макаёнка (“Святая прастата”, 1976, “Дыхайце эканомна”, 1983), А. Адамовіча (“Апошняя пастараль”, 1986), А. Мінкіна (“Праўдзівая гісторыя Краіны Хлудаў”, 1994), А. Гігевіча (“Карабель”, 1989), Ю. Станкевіча (“П’яўка”, 2010, “Эрыніі”, 2008), А. Федарэнкі (“Смута, альбо XII фантазій на адну тэму”, 1994). Рысы антыўтопіі ў “Мове” В. Марціновіча. Антыўтопіі ў творчасці маладых пісьменнікаў.-

Дэтэктыўная проза Ю. Станкевіча, М. Клімковіча, М. Адамчыка, А. Федарэнкі, Л. Рублеўскай і інш. Стылёвыя асаблівасці прозы А. Бахарэвіча. Масавая літаратура. Феномен папулярнасці А. Горвата, В. Марціновіча. Формульная літаратура. Жаночая проза ў беларускай літаратуры: А. Брова (“Каменданцкі час для ластавак”, “Менада і яе сатыры”, “Рай даўно перанаселены”), Р. Баравікова (“Вячэра для манекенаў”), Л. Рублеўская, І. Жарнасек, В. Гапеева, Ю. Каляда, Ю. Шарова “Вяртанне Ліліт”. Мастацкая проза для дзяцей: “Баваўняная дзяўчынка” Д. Вашкевіч, “Мая мілая ведзьма” В. Гапеева, інш.-

Блогі беларускіх пісьменнікаў і старонкі пісьменнікаў у сацыяльных сетках. Беларуская літаратура і крытыка ў інтэрнэце. Імідж пісьменніка.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ (дзённае аддзяленне)
Спецыяльнасць 1-23 01 07 Інфармацыя і камунікацыя

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцый	Практ. Заняткі	Семінар. заняткі	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
РАЗДЗЕЛ I. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА ХІ – КАНЦА ХІХ СТ.								
1.1.	Асаблівасці беларускай кніжнасці	2						Работа ў групах
1.2.	Літаратура Сярэднявечча	4		4			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
1.3.	Літаратура эпохі Адраджэння	4		4			2	Дыскусія, эсэ
1.4.	Літаратура перыяду барока і Асветніцтва	4		4				Дыскусія
1.5.	Станаўленне беларускага рамантызму	6		4				Вуснае апытанне
		20		16			4	
РАЗДЗЕЛ II. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА КАНЦА ХІХ СТ. – ПАЧАТКУ ХХ СТ.								
2.1.	Беларуская літаратура канца ХІХ стагоддзя	4		4				Дыскусія, работа ў групах
2.2.	Беларуская літаратура пачатку ХХ стагоддзя («нашаніўскі» перыяд)	6		6			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
2.3.	Нашаніўская дыскусія аб шляхах развіцця беларускай літаратуры.	0		0			2 Д/Н	Работа ў групах
2.4.	“Драма асобы – драма ідэі”	2		2				Дыскусія, работа ў групах
2.5.	Пачатак беларускай прафесійнай прозы	2		4				Дыскусія, работа ў групах
2.6.	Мастацкія парадгмы творцаў-адраджэнцаў	8		8				Абарона творчых работ, вуснае апытанне
		22		24			4	
РАЗДЗЕЛ III. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1920-Х – I ПАЛОВЫ 1970-Х ГГ.								
3.1.	Літаратурна-грамадскі рух у Беларусі ў 20–	2		-				Работа ў групах

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семинар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	30-я гады							
3.2.	Асаблівасці развіцця беларускай літаратуры ў 30-я гады	6		6				Работа ў групах
3.3.	Беларуская літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны	1		-				Вуснае апытанне
3.4.	Беларуская літаратура першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (1945–1955 гады)	1		-				Дыскусія, эсэ
3.5.	Беларуская літаратура перыяду дэмакратычнага абнаўлення грамадства (другая палова 50-х – першая палова 60-х гг.)	4		4			2 Д/Н	Дыскусія
3.6.	Беларуская літаратура 1965–1975 гг.	6		6			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
		20		16			4	
РАДЗЕЛ IV. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1975–2020-Х ГГ.								
4.1.	Беларуская літаратура: традыцыя і авангард. Эстэтычны плюралізм. Новая літаратурная сітуацыя	4		4				Вуснае апытанне
4.2.	Асаблівасці развіцця гістарычнай прозы	2		2				Работа ў групах
4.3.	“Вясковая” проза. Чарнобыльская тэма	2		2				Вуснае апытанне
4.4.	Эвалюцыя ваеннай прозы	2		2				Работа ў групах
4.5.	Мастацка-стылёвыя плыні беларускай паэзіі	4		4			2 Д/Н	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
4.6.	Традыцыйная і эксперыментальная	2		2			2 Д/Н	Дыскусія, эсэ

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семінар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	драматургія							
4.7.	Тэндэнцыі і перспектывы развіцця сучаснай беларускай літаратуры	4		4			2	Вуснае апытванне, абарона творчых работ
		20		20			6	
	Усяго	82		76			18	

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ (дзённае аддзяленне)

Спецыяльнасць 1-23 01 09 Журналістыка міжнародная

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семінар. заняткі	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
РАЗДЗЕЛ I. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА ХІ – КАНЦА ХІХ СТ.								
1.1.	Асаблівасці беларускай кніжнасці	2						Работа ў групах
1.2.	Літаратура Сярэднявечча	2		4			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
1.3.	Літаратура эпохі Адраджэння	4		6			2	Дыскусія, эсэ
1.4.	Літаратура перыяду барока і Асветніцтва	2		4				Дыскусія
1.5.	Станаўленне беларускага рамантызму	2		6				Вуснае апытванне
		12		20			4	
РАЗДЗЕЛ II. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА К. ХІХ СТ. – ПАЧАТКУ ХХ СТ.								
2.1.	Беларуская літаратура канца ХІХ стагоддзя	4		2				Дыскусія
2.2.	Беларуская літаратура пачатку ХХ стагоддзя («нашаніўскі» перыяд)	6		6			2	Вуснае апытванне, абарона творчых работ
2.3.	Нашаніўская дыскусія аб шляхах развіцця беларускай літаратуры.	0		0			2 Д/Н	Работа ў групах
2.4.	“Драма асобы – драма ідэі”	2		2				Дыскусія, работа ў групах
2.5.	Пачатак беларускай прафесійнай прозы	2		4				Дыскусія, работа ў групах
2.6.	Мастацкія парадыгмы творцаў-адраджэнцаў	8		8				Абарона творчых работ, вуснае апытанне
		22		22			4	
РАЗДЗЕЛ III. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1920-Х – I ПАЛОВЫ 1970-Х ГГ.								

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семинар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.1.	Літаратурна-грамадскі рух у Беларусі ў 20–30-я гады	2		2				Работа ў групах
3.2.	Асаблівасці развіцця беларускай літаратуры ў 30-я гады	6		8				Работа ў групах
3.3.	Беларуская літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны	1		-				Вуснае апытанне
3.4.	Беларуская літаратура першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (1945–1955 гады)	1		-				Дыскусія, эсэ
3.5.	Беларуская літаратура перыяду дэмакратычнага абнаўлення грамадства (другая палова 50-х – першая палова 60-х гг.)	4		4			2 Д/Н	Дыскусія
3.6.	Беларуская літаратура 1965–1975 гг.	6		8			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
		20		22			4	
РАДЗЕЛ IV. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1975–2020-Х ГГ.								
4.1.	Беларуская літаратура: традыцыя і авангард. Эстэтычны плюралізм. Новая літаратурная сітуацыя	4		4				Вуснае апытанне
4.2.	Асаблівасці развіцця гістарычнай прозы	2		2				Работа ў групах
4.3.	“Вясковая” проза. Чарнобыльская тэма	2		2				Вуснае апытанне
4.4.	Эвалюцыя ваеннай прозы	2		2				Работа ў групах
4.5.	Мастацка-стылёвыя плыні беларускай паэзіі	4		4				Вуснае апытанне, абарона творчых работ

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семінар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.6.	Традыцыйная і эксперыментальная драматургія	2		2			2 д/н	Дыскусія, эсэ
4.7.	Тэндэнцыі і перспектывы развіцця сучаснай беларускай літаратуры	6		4			2	Вуснае апытванне, абарона творчых работ
		22		20			4	
	Усяго	76		86			16	

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ (дзённае аддзяленне)

Напрамак спецыяльнасці 1-23 01 08-01 Журналістыка (друкаваныя СМІ)

Напрамак спецыяльнасці 1-23 01 08-03 Журналістыка (web-журналістыка)

Нумар раздзела,	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семінар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
РАЗДЗЕЛ I. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА ХІ – КАНЦА ХІХ СТ.								
1.1.	Асаблівасці беларускай кніжнасці	2		-				Работа ў групах
1.2.	Літаратура Сярэднявечча	4		4			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
1.3.	Літаратура эпохі Адраджэння	4		4			2	Дыскусія, эсэ
1.4.	Літаратура перыяду барока і Асветніцтва	4		4				Дыскусія
1.5.	Станаўленне беларускага рамантызму	2		6				Вуснае апытанне
		18		18			4	
РАЗДЗЕЛ II. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА КАНЦА ХІХ СТ. – ПАЧАТКУ ХХ СТ.								
2.1.	Беларуская літаратура канца ХІХ стагоддзя	4		2				Дыскусія
2.2.	Беларуская літаратура пачатку ХХ стагоддзя («нашаніўскі» перыяд)	6		6			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
2.3.	Нашаніўская дыскусія аб шляхах развіцця беларускай літаратуры.	0		0			2 Д/Н	Работа ў групах
2.4.	“Драма асобы – драма ідэі”	2		2				Дыскусія, работа ў групах
2.5.	Пачатак беларускай прафесійнай прозы	2		4				Дыскусія, работа ў групах
2.6.	Мастацкія парадгмы творцаў-адраджэнцаў	8		8				Абарона творчых работ, вуснае апытанне
		22		22			4	
РАЗДЗЕЛ III. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1920-Х – I ПАЛОВЫ 1970-Х ГГ.								
3.1.	Літаратурна-грамадскі рух у Беларусі ў 20–	2		2				Работа ў групах

Нумар раздзела,	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семінар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	30-я гады							
3.2.	Асаблівасці развіцця беларускай літаратуры ў 30-я гады	6		8				Работа ў групах
3.3.	Беларуская літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны	1		-				Вуснае апытанне
3.4.	Беларуская літаратура першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (1945–1955 гады)	1		-				Дыскусія, эсэ
3.5.	Беларуская літаратура перыяду дэмакратычнага абнаўлення грамадства (другая палова 50-х – першая палова 60-х гг.)	4		4			2 Д/Н	Дыскусія
3.6.	Беларуская літаратура 1965–1975 гг.	6		8			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
		20		22			4	
РАДЗЕЛ IV. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1975–2020-Х ГГ.								
4.1.	Беларуская літаратура: традыцыя і авангард. Эстэтычны плюралізм. Новая літаратурная сітуацыя	4		4				Вуснае апытанне
4.2.	Асаблівасці развіцця гістарычнай прозы	2		2				Работа ў групах
4.3.	“Вясковая” проза. Чарнобыльская тэма	2		2				Вуснае апытанне
4.4.	Эвалюцыя ваеннай прозы	2		2				Работа ў групах
4.5.	Мастацка-стылёвыя плыні беларускай паэзіі	4		4				Вуснае апытанне, абарона творчых работ
4.6.	Традыцыйная і эксперыментальная драматургія	2		2			2 Д/Н	Дыскусія, эсэ

Нумар раздзела,	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семінар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.7.	Тэндэнцыі і перспектывы развіцця сучаснай беларускай літаратуры	6		4			2	Вуснае апытванне, абарона творчых работ
		22		20			4	
	Усяго	82		82			16	

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ (дзённае аддзяленне)

Напрамак спецыяльнасці 1-23 01 08-02 Журналістыка (аўдыёвізуальная)

Напрамак спецыяльнасці 1-23 01 08-04 Журналістыка (менеджмент СМІ)

Нумар раздзела, эмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семінар. заняткі	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
РАЗДЗЕЛ I. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА ХІ – КАНЦА ХІХ СТ.								
1.1.	Асаблівасці беларускай кніжнасці	2		-				Работа ў групах
1.2.	Літаратура Сярэднявечча	4		4			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
1.3.	Літаратура эпохі Адраджэння	4		4			2	Дыскусія, эсэ
1.4.	Літаратура перыяду барока і Асветніцтва	4		4				Дыскусія
1.5.	Станаўленне беларускага рамантызму	6		4				Вуснае апытванне
		20		16			4	
РАЗДЗЕЛ II. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА КАНЦА ХІХ СТ. – ПАЧАТКУ ХХ СТ.								
2.1.	Беларуская літаратура канца ХІХ стагоддзя	4		4				Дыскусія
2.2.	Беларуская літаратура пачатку ХХ стагоддзя («нашаніўскі» перыяд)	4		6			2	Вуснае апытванне, абарона творчых работ
2.3.	Нашаніўская дыскусія аб шляхах развіцця беларускай літаратуры.						2 Д/Н	Работа ў групах
2.4.	“Драма асобы – драма ідэі”	2		2				Дыскусія, работа ў групах
2.5.	Пачатак беларускай прафесійнай прозы	2		4				Дыскусія, работа ў групах
2.6.	Мастацкія парадыгмы творцаў-адраджэнцаў	8		8				Абарона творчых работ, вуснае апытанне
		20		24			4	
РАЗДЗЕЛ III. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1920-Х – I ПАЛОВЫ 1970-Х ГГ.								

Нумар раздзела, эмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцый	Практ. Заняткі	Семинар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.1.	Літаратурна-грамадскі рух у Беларусі ў 20–30-я гады	2		-				Работа ў групах
3.2.	Асаблівасці развіцця беларускай літаратуры ў 30-я гады	6		6				Работа ў групах
3.3.	Беларуская літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны	1		-				Вуснае апытанне
3.4.	Беларуская літаратура першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (1945–1955 гады)	1		-				Дыскусія, эсэ
3.5.	Беларуская літаратура перыяду дэмакратычнага абнаўлення грамадства (другая палова 50-х – першая палова 60-х гг.)	4		4			2 Д/Н	Дыскусія
3.6.	Беларуская літаратура 1965–1975 гг.	6		6			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
		20		16			4	
РАДЗЕЛ IV. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1975–2020-Х ГГ.								
4.1.	Беларуская літаратура: традыцыя і авангард. Эстэтычны плюралізм. Новая літаратурная сітуацыя	4		4				Вуснае апытанне
4.2.	Асаблівасці развіцця гістарычнай прозы	2		2				Работа ў групах
4.3.	“Вясковая” проза. Чарнобыльская тэма	2		2				Вуснае апытанне
4.4.	Эвалюцыя ваеннай прозы	2		2				Работа ў групах
4.5.	Мастацка-стылёвыя плыні беларускай паэзіі	4		4			2 Д/Н	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
4.6.	Традыцыйная і эксперыментальная	2		2			2 Д/Н	Дыскусія, эсэ

Нумар раздзела, эмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцый	Практ. Заняткі	Семінар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	драматургія							
4.7.	Тэндэнцыі і перспектывы развіцця сучаснай беларускай літаратуры	4		4			2	Вуснае апытванне, абарона творчых работ
		20		20			6	
	Усяго	80		76			18	

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ (дзённае аддзяленне)
Спецыяльнасць 1-23 01 10 Літаратурная работа (па напрамках)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць Гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семінар. заняткі	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
РАЗДЗЕЛ I. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА ХІ – КАНЦА ХІХ СТ.								
1.1.	Асаблівасці беларускай кніжнасці	2		-				Работа ў групах
1.2.	Літаратура Сярэднявечча	4		6			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
1.3.	Літаратура эпохі Адраджэння	6		6			2	Дыскусія, эсэ
1.4.	Літаратура перыяду барока і Асветніцтва	4		4				Дыскусія
1.5.	Станаўленне беларускага рамантызму	6		6				Вуснае апытанне
		22		22			4	
РАЗДЗЕЛ II. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА КАНЦА ХІХ СТ. – ПАЧАТКУ ХХ СТ.								
2.1.	Беларуская літаратура канца ХІХ стагоддзя	4		2				Дыскусія
2.2.	Беларуская літаратура пачатку ХХ стагоддзя («нашаніўскі» перыяд)	6		6			2 Д/Н	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
2.3.	Нашаніўская дыскусія аб шляхах развіцця беларускай літаратуры.						2	Работа ў групах
2.4.	“Драма асобы – драма ідэі”	2		2				Дыскусія, работа ў групах
2.5.	Пачатак беларускай прафесійнай прозы	2		4				Дыскусія, работа ў групах
2.6.	Мастацкія парадгмы творцаў-адраджэнцаў	8		8				Абарона творчых работ, вуснае апытанне
		22		22			4	
РАЗДЗЕЛ III. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1920-Х – I ПАЛОВЫ 1970-Х ГГ.								
3.1.	Літаратурна-грамадскі рух у Беларусі ў 20–30-	2		2				Работа ў групах

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць Гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семинар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	я гады							
3.2.	Асаблівасці развіцця беларускай літаратуры ў 30-я гады	6		8				Работа ў групах
3.3.	Беларуская літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны	1		-				Вуснае апытанне
3.4.	Беларуская літаратура першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (1945–1955 гады)	1		-				Дыскусія, эсэ
3.5.	Беларуская літаратура перыяду дэмакратычнага абнаўлення грамадства (другая палова 50-х – першая палова 60-х гг.)	4		4			2 Д/Н	Дыскусія
3.6.	Беларуская літаратура 1965–1975 гг.	6		8			2	Вуснае апытанне, абарона творчых работ
		20		22			4	
РАДЗЕЛ IV. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1975–2020-Х ГГ.								
4.1.	Беларуская літаратура: традыцыя і авангард. Эстэтычны плюралізм. Новая літаратурная сітуацыя	4		4				Вуснае апытанне
4.2.	Асаблівасці развіцця гістарычнай прозы	2		2				Работа ў групах
4.3.	“Вясковая” проза. Чарнобыльская тэма	2		2				Вуснае апытанне
4.4.	Эвалюцыя ваеннай прозы	2		2				Работа ў групах
4.5.	Мастацка-стылёвыя плыні беларускай паэзіі	4		4				Вуснае апытанне, абарона творчых работ
4.6.	Традыцыйная і эксперыментальная	2		2			2 Д/Н	Дыскусія, эсэ

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць Гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семинар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	драматургія							
4.7.	Тэндэнцыі і перспектывы развіцця сучаснай беларускай літаратуры	4		4			2	Вуснае апытванне, абарона творчых работ
		20		20			4	
	Усяго	84		86			16	

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ (завочнае аддзяленне)

Напрамак спецыяльнасці 1-23 01 08-01 Журналістыка (друкаваныя СМІ)

Напрамак спецыяльнасці 1-23 01 08-02 Журналістыка (аўдыёвізуальная)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць Гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семінар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
РАЗДЗЕЛ I. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА ХІ – КАНЦА ХІХ СТ.								
1.1.	Асаблівасці беларускай кніжнасці	2						Работа ў групах
1.2.	Літаратура Сярэднявечча							
1.3.	Літаратура эпохі Адраджэння	4		4				Дыскусія, эсэ, абарона творчых работ
1.4.	Літаратура перыяду барока і Асветніцтва							
1.5.	Станаўленне беларускага рамантызму	2		4				Вуснае апытванне
		8		8				
РАЗДЗЕЛ II. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА К. ХІХ СТ. – ПАЧАТКУ ХХ СТ.								
2.1.	Беларуская літаратура канца ХІХ стагоддзя	2		1				Дыскусія
2.2.	Беларуская літаратура пачатку ХХ стагоддзя («нашаніўскі» перыяд)	2		5				Вуснае апытванне, абарона творчых работ
		4		6				
РАЗДЗЕЛ III. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1920-Х – I ПАЛОВЫ 1970-Х ГГ.								
3.1.	Літаратурна-грамадскі рух у Беларусі ў 20–30-я гады	2						Работа ў групах
3.2.	Асаблівасці развіцця беларускай літаратуры ў 30-я гады			3				Работа ў групах
3.3.	Беларуская літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны							Вуснае апытанне, эсэ
3.4.	Беларуская літаратура першага							Эсэ

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін					Колькасць Гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практ. Заняткі	Семінар. заняття	Лаборат. заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.5.	пасляваеннага дзесяцігоддзя (1945–1955 гады) Беларуская літаратура перыяду дэмакратычнага абнаўлення грамадства (другая палова 50-х – першая палова 60-х гг.)							Эсэ
3.6.	Беларуская літаратура 1965–1975 гг.	2		3				Вуснае апытанне, абарона творчых работ
		4		6				
РАДЗЕЛ IV. БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА 1975–2020-Х ГГ.								
4.1.	Беларуская літаратура: традыцыя і авангард. Эстэтычны плюралізм. Новая літаратурная сітуацыя	1						Вуснае апытанне
4.2.	Асаблівасці развіцця гістарычнай прозы			1				Работа ў групах
4.3.	“Вясковая” проза. Чарнобыльская тэма			1				Вуснае апытанне
4.4.	Эвалюцыя ваеннай прозы	1						Работа ў групах
4.5.	Мастацка-стылёвыя плыні беларускай паэзіі	1						Вуснае апытанне, абарона творчых работ
4.6.	Традыцыйная і эксперыментальная драматургія	1						Дыскусія, эсэ
4.7.	Тэндэнцыі і перспектывы развіцця сучаснай беларускай літаратуры			2				Вуснае апытванне, абарона творчых работ
		4		4				
	Усяго	20		24				

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Пералік мастацкіх тэкстаў

Нестар. Аповесць мінулых гадоў.

Кірыла Тураўскі. Прытча пра чалавечую душу і цела.

Жыццё Еўфрасінні Полацкай.

Жыццё Аўрамія Смаленскага.

Слова пра паход Ігаравы.

Летапісец вялікіх князёў літоўскіх.

Хроніка Быхаўца.

Аповесць пра ажэнства Жыгімонта II Аўгуста і Барбары Радзівіл.

Аповесць пра Трышчана.

Гусоўскі М. Песня пра зубра.

Скарына Ф. Прадмова да ўсёй Бібліі. Прадмова да кнігі «Юдзіф». Прадмова да «Псалтыра».

Будны С. Прадмова да «Катэхізіса».

Цяпінскі В. Прадмова.

Сматрыцкі М. Трэнас.

Філіповіч А. «Навіны...»

Еўлашоўскі Ф. Дзённік (урыўкі).

Баркулабаўская хроніка.

Прамова Мялешкі.

Ліст да Абуховіча.

Рымша А. На гербы Льва Сапегі.

Полацкі С. Віршы (4 – 5).

Радзівіл Ф. У. Вершы. П'есы.

Марашэўскі К. Камедыя.

Пільштынова С. Авантуры майго жыцця.

Міцкевіч А. Ода да маладосці. Пралеска. Рамантычнасць. Свіцязь. Свіцязянка. Рыбка. Гражына. Конрад Валенрод. Дзяды. Пан Тадэвуш. Крымскія санеты.

Чачот Я. Яжовыя імяніны. На прыезд Адама Міцкевіча. Свіцязь. Узногі. Мышанка. Да мілых мужычкоў. Толькі Айчына і Зося.

Зан Т. Цыганка. Прамова на першай маёўцы прамяністых. Выгнанец.

Адынец Э.А. Песня філарэтаў.

Багрым Паўлюк. Зайграй, зайграй, хлопча малы...

Савіч Ф. Успаміны. Сповідзь пакутніка. Там блізка Піньска...

Энеіда навыварат.

Лада-Заблоцкі Т. Вілія. Да Дзвіны. Ваколіцы Віцебска. Ляшка.

Баршчэўскі Я. Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях. Душа не ў сваім целе. Драўляны дзядок і кабета інсекта. Рабункі мужыкоў.

Дунін-Марцінкевіч В. Ідылія. Гапон. Залёты. Пінская шляхта. Хіба я стары?

Сыракомля У. Добрыя весці. Ужо птушкі пяюць усюды. Не я пяю – народ Божы. Паштальён. Хадыка. Ілюмінацыя.

Каратынскі В. Уставайма, братцы. Туга на чужой старане.

Вярыга-Дарэўскі А. Думка. Бо шчасце, бо долю. Альбом.

Тарас на Парнасе.

Шпілеўскі П. Путешествие по Полесью и Белорусскому краю.

Каліноўскі Кастусь. Мужыцкая праўда. Лісты з-пад шыбеніцы. “Марыська, чарнабрэва, галубка мая...”

Багушэвіч Ф. Прадмова да зб. “Дудка беларуская”. Мая дудка. Смык. Немец. Дурны мужык, як варона. Бог не роўна дзеле. Кепска будзе. У судзе. У астрозе. *Апавяданні.* Тралялёначка. Сведка. Палясоўшчык. Дзядзіна.

Лучына Я. Роднай старонцы. Што думае Янка, везучы дровы ў горад. Паляўнічыя акварэлькі з Палесся. З крываваых дзён.

Ажэшка Э. Хам. Дзюрдзі.

Гурыновіч А. Што ты спіш, мужычок. Перш душылі паны. Дзякуй табе, браце, Бурачок Мацею.

К. Каганец. Камедыя “Модны шляхцюк”. *Апавяданні* “Прылукі”, “Навасадскае замчышча”, “Адкуль зязюля ўзялася”.

Цётка (Алаіза Пашкевіч). Прадмова да зб. “Скрыпка беларуская”. *Вершы* “Скрыпка”, “Артыст, грайка”, “Мора”, “На магіле”, “Вера беларуса”, “Хрэст на свабоду”, “Вясковым кабетам”, “Добрыя весці”, “З чужыны”, “Мой сад”, “Лес” і інш. *Апавяданні* “Прысяга над крывавамі разорами”, “Міхаська”, “Зялёнка”, “Асеннія лісты”. *Артыкулы* “Як нам вучыцца”, “Да дзяўчатак”, “Наша беларуская песня”, “Да вясковай моладзі”, “Шануйце роднае слова”, “Аб душы маладзёжы”. *Нарысы* “З дарогі”, “Упаміны з паездкі ў Фінляндыю”.

Ядвігін Ш. (Антон Лявіцкі). *Апавяданні* “З бальнічнага жыцця”, “Гаротная”, “Зарабляюць”, “Дуб-Дзядуля”, “Бярозка” і інш. *Байкі ў прозе* “Падласенькі”, “Рабы”, “Суд”, “Важная фіга”, “Павук”, “Вучоны бык”, “З маленькім білецікам”. *Раман* “Золата”. *Нарыс* “Лісты з дарогі”.

Я. Купала. *Зборнік вершаў* “Жалейка”, “Гусяр”, “Шляхам жыцця”, “Спадчына”. *Паэмы* “Курган”, “Бандароўна”, “Магіла льва”, “Адвечная песня”, “Сон на кургане”, “Яна і я”. *П’есы* “Раскіданае гняздо”, “Паўлінка”, “Тутэйшыя”. *Вершы* “Свайму народу”, “На сход!”, “Спадчына”, “Час!”, “Паязджане”, “Забытая карчма”, “Паўстань...” і інш. *Артыкулы* “Ці маем мы права выракацца роднай мовы”, “Чаму плача песня наша?”, “Вера і нацыянальнасць”, “Больш самачыннасці”, “Незалежнасць”, “Незалежная дзяржава і яе народы”, “Моладзь ідзе”, “Беларускае войска”, “Справа беларускага нацыянальнага гімна”.

Я. Колас. *Зборнік вершаў* “Песні-жалыбы”. *Паэмы* “Новая зямля”, “Сымон-музыка”. *Трылогія* “На ростанях”. “Казкі жыцця”.

М. Багдановіч. *Зборнік вершаў* “Вянок”. “Вершы беларускага складу”, “Страцім – лебедзь”, “Максім і Магдалена”, “Вераніка”, “У вёсцы”. *Апавяданні* “Музыка”, “Апокрыф”, “Апавяданне аб іконніку і залатару”, “Шаман”, “Марына”. *Літаратурна-крытычныя артыкулы* “Глыбы і слаі”, “За тры гады”, “Забыты шлях”, “Краса і сіла”, “Белорусское возрождение”. *Публіцыстычныя артыкулы* “Белорусы”, “Хто мы такія?”, “На белорусские темы”, “Аб веры наших пращураў”, “Голос из Белоруссии”.

М. Гарэцкі. *Апавяданні* “У лазні”, “Роднае карэнне”, “Што яно?”, “Страхацё”, “Лірныя спевы”, “Літоўскі хутарок”, “На этапе”, “Генерал”, “Рускі”, “Фантазія”, “Апостал”, “Незадача”, “У 1920 годзе (Апавяданне народнага чалавека)”, “Усебеларускі з’езд 1917-га года”. *Аповесці* “Дзве душы”, “Ціхая плынь”, “У чым яго крыўда?”. *Дакументальна-мастацкія запіскі* “На імперыялістычнай вайне”, “Сібірскія абразкі”, “Люстрадзён”, “Камароўская хроніка”. *Драма* “Антон”,

драматычны абразок “Жартаўлівы Пісарэвіч” і інш. Дзённік “Скарбы жыцця”. *Артыкулы* “Наш тэатр”, “Развагі і думкі”.

А. Гарун. *Зборнік вершаў* “Матчын дар”. *Апавяданні* “Першы снег”, “Пан Шабуневіч”, “Чалавек без крыві”, “П’ера і Каламбіна”. *П’есы. Публіцыстыка* “Одгукі”, “Увагі да нацыянальнага руху”.

У. Галубок. *П’есы.*

Ц. Гартны. *Зборнікі вершаў* “Песні”, “Песні працы і змагання”, “Урачыстасць”. *Апавяданні* “Бегунец”, “Трэскі на хвалях”, “Больш за ўсіх”, “Прысады”, “Свае блінцы”, “Гаспадар”. *Раман* “Сокі цаліны”.

Зм. Бядуля. *Выбраныя вершы. Зборнік* “Абразкі”. *Апавяданні* “Малітва малога Габрусіка”, “Гора ўдавы Сымоніхі”, “Ашчаслівіла”, “На Каляды к сыну”, “Дэлегатка”, “Летапісцы”, “Умарыўся”, “Пяць лыжак заціркі”. *Аповесць* “Салавей”, “Сярэбраная табакерка”. *Артыкулы* “Не адным хлебам...”, “К жыццю!”, “Святло”, “Натхненне і гармонія”, “Мае ўспаміны”.

В. Ластоўскі . *Апавяданні* “Прывід”, “Дзень ружовай кветкі”, “Каменная труна”, “Лебядзіная песня”, “Князьёна Рагнеда” і інш. *Аповесць* “Лабірынты”. *Выбраныя вершы. Артыкулы* “З нашага жыцця”, “Памяці Сяргея Палуяна”, “Перапіска ў беларускай мове”, “Родная мова”, “Сплачвайце доўг”, “Да ўбогіх духам”, “Прадмова да “Кароткай гісторыі Беларусі”, “Мае ўспаміны аб М. Багдановічу”.

Ф. Аляхновіч. *П’есы.* “Няскончаная драма”, запіскі “У кіпцюрах ГПУ”.

М. Зарэцкі. *Апавяданні* “Ворагі”, “Бель”, “Дзіўная”, “Кветка пажоўкляя”, “Ракавыя жаронцы”, “Ой, ляцелі гусі...”, “Максімаліст”, “Адна партыя ў шашкі”, “Паэма пра чорныя вочы”, “Двое Жвіроўскіх” і інш. *Аповесць* “Голы звер”. *Нарысы* “Падарожжа на новую зямлю”, “Лісты ад знаёмага”.

А. Мрый. *Апавяданні* “Камандзір”, “Няпросты чалавек”, “Рабін”, “Калектыў Яўмена”. *Раман* “Запіскі Самсона Самасуя”.

Ул. Дубоўка . *Зборнікі вершаў* “Строма”, “Там, дзе кіпарысы”, “Трысцё”, “Сredo, “Наля”. *Паэмы* “Кругі”, “І пурпуровых ветразяў узвівы”, “Штурмуйце будучыні аванпосты!” *Вершаваныя нізкі* “Чакае ля берагу човен мяне”, “Палеская рапсодыя”, “Светлыя ўспаміны”, “Дыкталічныя рытмы”. *Кніга апавяданняў-абразкоў* “Пялёсткі”.

К. Крапіва. *Зборнікі сатыры і гумару* “Асцё”, “Крапіва”, “Біблія”, “Байкі”, “Ухабы на дарозе” і інш. *Раман* “Мядзведзічы”. *П’есы* “Мілы чалавек”, “Хто смяецца апошнім”, “Брама неўміручасці”. *Артыкул* “Думкі пра сатыру”.

М. Лынькоў. *Апавяданні* “Над Бугам”, “Радэ”, “Крот”, “Андрэй Лятун”, “Сустрэчы”, “Саўка-агіцірнік”, “Васількі”, “Дзіцячы башмачок”, “Астап”, “Дзед Аўсей і Палашка”.

К. Чорны. *Апавяданні* “Новыя людзі”, “Бяздонне”, “Пачуцці”, “На пыльнай дарозе”, “Парфір Кіяцкі”, “Захар Зынга”, “Буланы”, “Срэбра жыцця”, “Буры”, “Хвоі гавораць”, “Вераснёвыя ночы”. *Аповесці* “Лявон Бушмар”, “Люба Лук’янская”. *Раманы* “Зямля”, “Пошукі будучыні”, “Млечны шлях”. *Дзённік* К. Чорнага. *Артыкулы* “Рэальная шматграннасць”, “Перад другім дзесяцігоддзем”. *Зборнік фельетонаў* “Кат у белай манішцы”.

М. Чарот. *Зборнік вершаў* “Завіруха”. *Паэмы* “Босыя на вынішчы”, “Карчма”. *Зборнік апавяданняў* “Веснаход”.

А. Дудар. *Зборнік вершаў* “Вежа”.

Я. Пушча. *Зборнік вершаў “Раніца рыкае”. Цыклы вершаў “Асеннія песні”, “Лісты да сабакі”. Паэма “Цень консула”.*

У. Жылка. *Зборнік вершаў “Пожні”.*

К. Сваяк. *Зборнік вершаў “Мая ліра”.*

Ю. Таўбін. *“Выбраныя вершы”.*

Т. Кляшторны. *Зборнік вершаў “Залатое вязьмо”. Паэма “Калі асядае муць”.*

А. Александровіч. *Зборнік “Галубінае крыло”. Паэма “Цені на сонцы”.*

М. Грамыка. *Зборнік “Родная пушча”. Паэма “Твалт над формай”.*

П. Трус. *Зборнік “Выбранае”.*

Л. Калюга. *Апавяданні “Трахім з Пагулянкi”, “Іллюк-даследчык”, “Тахвілін швагер”, “Трахім – штучны чалавек”, “Валачашчай натуры чалавек”. Аповесць “Ні гасць, ні гаспадар”.*

В. Каваль. *Апавяданні “Як вясну гукалі”, “Сяльчане”, “На загонах”, “Ліпы”, “За доляю”, “Ноч на моры”.*

Б. Мікуліч. *Дзённік “Аповесць для сябе”. Аповесць “Чорная вірня”.*

Я. Нёманскі. *Апавяданні “Дэзерцір”, “Маці”, “Рамэо і Джульета на Беларусі”. Раман “Драпежнікі”.*

С. Баранавых. *Апавяданні “Адступленне”, “Два кастры”, “Фантазія”. Аповесць “Межы”.*

П. Галавач. *Апавяданні “Загубленае жыццё”, “Рубанаўскі вузел”, “Кнак”, “Дзве сцежкі”, “Дасужая”. Аповесць “Спалох на загонах”.*

Хв. Шынклер. *Апавяданні “Апошні рэйс”, “Пас зачапіў”, “Стрэлачнік Мігай”, “Ічэ”. Аповесць “Сонца пад шпалы”.*

В. Таўлай. *Зборнік вершаў “Творы”.*

М. Танк. *Зборнікі вершаў “На этапах”, Журавінавы цвет”, “След бліскавіцы”, “Мой хлеб надзённы”, Прайсці праз вернасць”, “Збор калосся”, Дарога, закалыханая жытам”, “Мой каўчэг”, “Errata”. Паэмы “Нарач”, “Кастусь Каліноўскі”, “Сказ пра Вяля”, “Янук Саліба”, “Люцыян Таполя”.*

П. Броўка. *Зборнікі “Пахне чабор”, “Далёка ад дома”, “Між чырвоных рабін”, “Калі ласка”. Паэмы “Ясны кут”, “Паланянка”, “Голас сэрца”.*

А. Куляшоў. *Цыклы вершаў “Сонечнае заўтра”, “Юнацкі свет”, “Маналог”. Балады “Над брацкай магілай”, Балада аб чатырох заложніках”, “Ліст з палону”. Зборнік вершаў “Новая кніга”. Паэмы “Сцяг брыгады”, “Далёка да акіяна”, “Варшаўскі шлях”, “Хамуціус”.*

Я. Брыль. *Апавяданні “Марыля”, “Memento mori”, “Адзін дзень”, “Галя”, “Маці”, “На сцежцы – дзеці”, “Гуртавое”, “Яшчэ раз першы снег” і інш. Зборнікі лірычных мініячур “Жменя сонечных промняў”, “Вітраж”, “Сёння і памяць”, “Пішу як жыву”, “Вячэрняе”, “Дзе скарб ваш”, “Сцежкі, дарогі, прастор”, “З людзьмі і сам-насам”, “Блакітны зніч”. Аповесці “Золак, убачаны здалёк”, “Ніжнія Байдуны”. Раман “Птушкі і гнёзды”.*

П. Панчанка. *Зборнікі вершаў “Упэўненасць”, “Дарога вайны”, “Кніга вандраванняў і любові”, “Нью-йоркскія малюнкi”, “Тысяча небасхілаў”, “Крык сойкі”, “І вера, і вернасць, і вечнасць”, “Горкі жолуд”, “Зямля ў мяне адна”. Паэмы “Маладосць у паходзе”, “Паэма сораму і гневу”.*

І. Мележ. *Апавяданні “У завіруху”, “Сустрэча ў шпіталі”, “У гарах дажджы”, “Апошняя аперацыя”, “Спатканне за горадам”. Ваенныя дзённікі “Першая кніга” і*

запісныя кніжкі. “Палеская хроніка” (раманы “Людзі на балоце”, “Подых навальніцы”, “Завеі, снежань...”). Кніга “Жыццёвыя клопаты” (артыкулы “Майстэрства – гэта імкненне”, “Трохі згадак і думак”, “Пра творчасць” “Развагі пра нашу крытыку”).

А. Макаёнак. П’есы “Трыбунал”, “Таблетку пад язык”, “Святая прастата”, “Пагарэльцы”.

М. Стральцоў. Аповесць “Адзін лапаць, адзін чунь”, “Смаленне вепрука”. Аповяданні “Сена на асфальце”, “Блакітны вецер”, “На вакзале чакае аўтобус”, “На чацвёртым годзе вайны”, “Там, дзе зацішак, спакой”. “Трывожна крычыць птушка”, “Жураўліная песня”, “Падарожжа за горад”. Эсэ “Загадка Багдановіча”, “Шырокасць”, “Чалавек з Малой Багацькаўкі”, “Служэнне”, “Дзяцінства, якое мы помнім”. Зборнікі вершаў “Ядлоўцавы куст”, “Цень ад вясла”, “Мой свеце ясны”.

В. Быкаў. Аповесці “Альпійская балада”, “Жураўліны крык”, “Мёртвым не баліць”, “Дажыць да світання”, “Пайсці і не вярнуцца”, “Яго батальён”, “Абеліск”, “Сотнікаў”, “Знак бяды”, “Аблава”, “Сцюжа”, “Пакахай мяне, салдацік”, “Ваўчыная яма”, “Балота”. “Доўгая дарога дадому”. Аповяданні “Сваякі”, “На чорных лядах”, “Бедныя людзі”, “Жоўты пясочак”, “Пакахай мяне, салдацік”, “Сцяна”, “Ваўчыная яма”, “Труба”, “Дваццаць марак”, “Мальбара”, “Глухі час начы”. Прытчы “Сцяна”, “Труба”, “Пахаджане”.

І. Навуменка. Зборнікі аповяданняў “Семнаццатай вясной”, “Хлопцы – равеснікі”, “Верасы на выжырынах”, “Таполі юнацтва”, “Вераніка”, “Тая самая зямля”. Аповесці “Летуценнік”, “Асеннія мелодыі”, “Бульба”, “Замець жаўталісця”, “Развітанне ў Кавальцах”. Раман “Смутац белых начэй”.

А. Адамовіч. Аповесці “Карнікі”, “Хатынская аповесць”, “Апошняя пастараль”. Аўтабіяграфічная кніга “Vixi”. Кнігі публіцыстыкі і эсэістыкі “Выберы – жыццё!”, “Літаратура і праблемы веку”, “Апакаліпсіс па графіку”. Кнігі “Беларускі раман”, “Маштабнасць прозы”, “Здалёк і зблізку”, “Браму скарбаў сваіх адчыняю...”.

Ул. Караткевіч. Зборнікі паэзіі “Матчына душа”, “Вячэрнія ветразі”, “Мая Іліяда”, “Быў. Ёсць. Буду”. Аповяданні “Блакіт і золата дня”, “Кніганошы”, “Сівая легенда”, “Сіняя – сіняя”, “Дрэва вечнасці”. Аповесці “Ладдзя Роспачы”, “Нельга забыць”, “Чазенія”, “У снягах драмае вясна”. Раманы “Каласы пад сярпом тваім”, “Чорны замак Альшанскі”, “Дзікае паляванне караля Стаха”. П’есы “Кастусь Каліноўскі”, “Званы Віцебска”, “Маці ўрагану”. Публіцыстыка “Званы ў прадоннях азёр”, “Зямля пад белымі крыламі”, “Родная мова” і інш.

А. Васілевіч. Тэатралогія “Пачакай, затрымайся...” Кнігі “Элегія”, “Люблю, хвалюся – жыву”, “Другая жонка нябожчыка”.

Н. Гілевіч. Зборнікі паэзіі “Песня ў дарогу”, “Перазовы”, “Неспакой”, “Лісце трыпутніка”, “А дзе ж тая крынічанька”, “Актавы”, “Повязь”, “Жыта, сосны і валуны”, “На высокім алтары”, “Ёсць зямля”. Раман у вершах “Родныя дзеці”, паэма “Лодачкі”. Кніга “Любоў прасветлая”.

І. Пташнікаў. Аповяданні “Алёша”, “Эфка”, “Алені”, “Тры пуды жыта”, “Львы”, “Бежанка”, “Французжанкі”. Аповесці “Тартак”, “Найдорф”. Раман “Алімпіяда”.

В. Адамчык. Аповяданні “Песня”, “Раяль з адламаным вечкам”, “Пах летняй травы”, “Дзень ранняе восені”, “Салодкія яблыкі”, “Дзікі голуб”, “Кароль Нябожа”, “Палёт Кажана”. “Развітальная аповесць”, кніга эсэістыкі “Нязрушаны камень”. Раман “Чужая бацькаўшчына”.

І. Шамякін. *Раманы* “Сэрца на далоні”, “Снежныя зімы”, “Атланты і карыятыды”, “Вазьму твой боль”. *Аповесці* “Сатанінскі тур”, “Завіхрэньне”, “Падзенне”, “Без пакаяння”, “Стары рамантык”, “Палеская мадонна”, “Пошукі прытулку”, Крывінка”, “Слаўся, Марыя!”, “Драма”, “Вернісаж”, “Адна на падмостках”.

І. Чыгрынаў. *Зборнікі аповяданняў* “Птушкі ляцяць на волю”, “Самы шчаслівы чалавек”, “Ішоў на вайну чалавек”. *П’есы* “Звон – не малітва”, “Следчая справа Вашчылы”, “Чалавек з мядзвежым тварам”, “Осцей – Альгердаў унук”.

Р. Барадулін. *Зборнікі вершаў* “Маладзік над стэпам”, “Рунець, красаваць, налівацца”, “Неруш”, “Адам і Ева”, “Рум”, “Абсяг”, “Вечалле”, “Амплітуда смеласці”, “Маўчанне перуна”, “Самота паломніцтва”, “Міласэрнасць плахі”, “Евангелле ад мамы” і інш.

Я. Сіпакоў. *Зборнікі паэзіі* “Сонечны дождж”, “Лірычны вырай”, “Дзень”, “З вясны ў лета”, “Вочы ў вочы”, “Веча славянскіх балад”. *Кнігі прозы* “Крыло цішыні”, “Мужчына сярод жанчын”, “Усе мы з хат”, “Спадзяванне на радасць”, “Пяць струн”, “Журба ў стылі рэтра”, “Тыя, што ідуць”. *Паэма ў прозе* “Ахвярны двор”. *Паэма* “Одзіум”. *Нарыс* “Акно, расчыненае ў зіму”.

С. Алексіевіч. *Дакументальна-мастацкая хроніка*: “Галасы утопіі”.

В. Казько. *Аповесці* “Выратуй і памілуй нас, чорны бусел”, “Но Пасаран”, “Прахожы”, “Да сустрэчы”, “Час збіраць косці”. *Раманы* “Суд у Слабадзе”, “Неруш”, “Хроніка дзеддаўскага саду”, “Бунт незатрабаванага праху”.

Б. Сачанка. *Аповесці* “Апошнія і першыя”, “Родны кут”, “Еўка”. “Запіскі аб радзяцыі”. *Раман у навілах* “Чужое неба”.

У. Някляеў. *Выбраныя вершы*.

А. Дудараў. *П’есы* “Радавыя”, “Вечар”, “Злом”, “Палачанка”, “Купала”, “Крыж”, “Чорная панна Нясвіжа”.

А. Разанаў. *Зборнікі* “Адраджэнне”, “Назаўжды”, “Каардынаты жыцця”, “Шлях – 360”, “Вастрые стралы”, “Рэчаіснасць”.

Я. Янішчыц. *Зборнікі паэзіі* “Снежныя грамніцы”, “Дзень вечаровы”, “Ясельда”, “На беразе пляча”, “Пара любові і жалю”, “Каліна зімы”, “Ушуме жытняга святла”.

Г. Бураўкін. *Выбраныя вершы*.

М. Адамчык (Шайбак). *Зборнік* “Забойства на Каляды”.

У. Арлоў. *Зборнік* “Рандэву на манёўрах”, “Рэквіем для бензапілы”, “Танцы над горадам”. *Аповесці* “Час чумы”, “Дзень, калі ўпала страла”. “Ордэн белай мышы”.

А. Асташонак. *Зборнік* “Фарбы душы”. *Аповяданні* “Уначы, калі светла”, “Ператварэнне”, “Шклатара”, “Знос”. *П’еса* “Драматургічныя тэксты”.

Г. Багданава. *Зборнік* “Папяровыя замкі”, “Чалавек без адраса”, “Дом іхняе мары”. *Аповяданні* “У ноч пад новы год”, “Містычныя эцюды”, “Калядныя паштоўкі”, “Самастойныя прыпавесці”. *П’есы* “Рамантычнае падарожжа на той свет”, “АС-лінія”.

П. Васючэнка. *Зборнік* “Белы мурашнік”.

В. Гігевіч. *Раманы* “Доказ ад процілеглага”, “Мелодыя забытых песень”, “Кентаўры”. *Аповесці* “Карабель”, “Пабакі”.

А. Сыс. *Зб. паэзіі* “Пан Лес”.

А. Глобус. *Зб. вершаў* “Сёмае неба”. *Зборнікі прозы* “Адзінота”, “Смерць – мужчына”, “Тэксты”, “Дом”.

Л. Дайнека. *Раманы* “Меч князя Вечкі”, “След ваўкалака”, “Жалезныя жалуды”.

Г. Далідовіч. *Раманы* “Заходнікі”, “Кліч роднага звона”. *Зборнік* “Жар кахання”.

А. Жук. *Аповесць* “Праклятая любоў”.

В. Іпатава. *Раман* “Залатая жрыца Ашвінаў”.

С. Кавалёў. *П’есы* “Драўляны рыцар”, “Хохлік”, “Стомлены д’ябал”.

А. Казлоў. *Зборнікі прозы* “Міражы ценяў”, “І тады я памёр”. *Аповесці* “Незламная свечка”, “Юргон”.

У. Клімковіч. *Зборнік прозы* “Лаліта і кактус”.

А. Мінкін. *Аповесць* “Праўдзівая гісторыя Краіны Хлудаў”.

А. Наварыч. *Зборнік прозы* “Рабкова ноч”. *Аповесці* “Забівец”, “Запіскі Рабунькі”. *Раман* “Літоўскі воўк”.

Б. Пятровіч. *Зборнік прозы* “Сон між пачвар”.

У. Рубанаў. *Раман* “Забіты неаднойчы”.

Ю. Станкевіч. *Зборнік прозы* “Любіць ноч – права пацукоў”. *Аповесці* “Збіральнік страху”, “Рыфма”.

А. Федарэнка. *Зборнік прозы* “Смута”, “Нічыё”. *Аповесці* “Вёска”, “Ланцуг”, “Гісторыя хваробы”. *Раман* “Рэвізія”. *Літаратурныя эсэ* “Сечка”. *П’есы* “Жаніцца па прапісцы”, “Багаты кватарант”, “Рэпетыцыя”.

Л. Рублеўская. *Апавяданні*: “Нарцыс і Рэха”, “Семела і Юпітэр”, “Пігмаліён і Галатэя” (з цыкла “Старасвецкія міфы горада Б.”). *Раманы*: “Скокі смерці”, “Золата забытых магіл”, “Забіць нягодніка, альбо Гульня ў Альбарутэнію”, “Авантуры Пранціша Выврвіча, шкаляра і шпега”.

А. Брава. *Зборнікі*: “Каменданцкі час для ластавак”, “Рай даўно перанаселены”, “Садомская яблыня”.

І. Жарнасек. *Раман* “Будзь воля Твая”.

Я. Коней. *Аповесці* “Амерыканская адысея Тадэвуша Касцюшкі”, “Літоўская адысея Тадэвуша Касцюшкі”.

Ю. Каляда. *Аповесць*: “Галоўная памылка Афанасія”.

С. Кавалёў. *П’еса* “Юдзіф” і інш.

С. Балахонаў. “Імя грушы”.

А. Бадак. *Аповесць*: Адзінокі васьмікласнік хоча пазнаёміцца.

Э. Акулін. *Выбраныя вершы*.

Л. Дранько-Майсюк. *Выбраныя вершы*.

І. Бабкоў. “Адам Клакоцкі і яго цені”, “Хвілінка”.

М. Шчур. “Завяршыць гештальт”.

А. Бахарэвіч. “Натуральная афарбоўка”, “Шабаны”, “Белая муха, забойца мужчын”.

В. Жыбуль. *Зб. паэзіі* “Стапелі”.

А. Хадановіч. *Зб. паэзіі* “Лісты з-пад коўдры”.

В. Морт. *Зб. паэзіі* “Эпідэмія ружаў”.

Н. Кудасава. *Зб. паэзіі* “Маё невымаўля”.

В. Рыжкоў. *Зб. паэзіі* “Дзверы, замкнёныя на ключы”.

А. Эспіноса. *Зб. паэзіі* «*Pomme de ciel*».

Пералік дадатковай літаратуры

- Арлоў У. Ефрасіння Полацкая. – Мн., 1992.
- Гарэцкі М. Гісторыя беларускае літаратуры. – Мн., 1992.
- Гісторыя беларускай літаратуры. Старажытны перыяд. 4-е выд. – Мн., 1998.
- Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX ст.ст. У 2 т. Т. 1. – М., 2006.
- Ермаловіч М. Старажытная Беларусь. – Мн., 1994.
- Короткий В.Г. Творчество Мелетия Смотрицкого. – Мн., 1987.
- Коршунов А. Афанасий Филипович. – Мн., 1965.
- Лойка А. Старабеларуская літаратура. – Мн., 2002.
- Мальдзіс А. На скрыжаванні славянскіх традыцый. – Мн., 1980.
- Саверчанка І. Сымон Будны – гуманіст і рэфарматар. – Мн., 1983.
- Старажытная беларуская літаратура (XII–XVII стст.). – Мн.: Кнігазбор, 2007.
- Чамярыцкі В. Беларускія летапісы як помнікі літаратуры. – Мн., 1969.
- Гісторыя беларускай літаратуры XI–XIX стагоддзя. У 2 т. Т. 2. Новая літаратура: другая палова XVIII–XIX стагоддзя. – Мн.: Беларуская навука, 2007.
- Адам Міцкевіч і Беларусь. – Мн., 1998.
- Беларускія пісьменнікі. Біябібліяграфічны слоўнік. У 6 т. – Мн., 1992–1995.
- Запрудскі І. Нарысы гісторыі беларускай літ. XIX ст. – Мн., 2003.
- Кісялёў Г. Ад Чачота да Багушэвіча. – Мн., 1993.
- Кісялёў Г. Радаводнае дрэва: Каліноўскі–эпоха–наступнікі. – Мн., 1994.
- Кісялёў Г. Спасцігаючы Дуніна-Марцінкевіча. – Мн., 1988.
- Мархель У. Прысутнасць былога: нарысы, артыкулы, эсэ. – Мн., 1997.
- Мархель У. Творчасць У. Сыракомлі. – Мн., 2005.
- Мархель У. Традыцыі польскага Асветніцтва ў беларускай літаратуры XIX ст. – Мн., 1972.
- Навуменка І. Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч. – Мн., 1992.
- Тарасюк Л. Мастацкія кірункі і плыні ў беларускай паэзіі XIX – пач. XX ст. – Мн., 1999.
- Хаўстовіч М. Гісторыя беларускай літаратуры 30-40-х гг. XIX ст. – Мн., 2001.
- Хаўстовіч М. На парозе забытае святыні: Творчасць Я. Баршчэўскага. – Мн., 2002.
- Шляхам гадоў: Гіст.-літ. зб. Укл. Я. Янушкевіча. – Мн., 1994.
- ***
- Адамовіч А. “Браму скарбаў сваіх адчыняю...”. – Мінск, 1980.
- Адамовіч А. М. Маштабнасць прозы: Урокі творчасці Кузьмы Чорнага. – Мінск, 1972.
- Адамовіч А. Ничего важнее: современные проблемы военной прозы. – 2-е изд. – Минск, 1987.
- Андрэюк С. А. Жыццё – вышэй за ўсё: выбр. – Мінск, 1992.
- Афанасьеў І. Чарнобыльскае светаадчуванне ў сучаснай беларускай літаратуры. – Мінск, 2001.
- Багдановіч І. Э. Авангард і традыцыя: беларуская паэзія на хвалі нацыянальнага адраджэння. – Мінск, 2001.
- Багдановіч І. Э. Янка Купала і рамантызм.
- Беларуская літаратура: XI–XX стст.: дапаможнік для школ, ліцэяў, гімназій, ВНУ / А. І. Бельскі, І. Г. Кароткі, П. І. Навуменка і інш. – 2-е выд., дапрац. – Мінск, 2001.

- Беларускія пісьменнікі: бібліяграфічны слоўнік: у 6 т. – Мінск, 1992–1995.
- Бельскі А. Сучасная літаратура Беларусі: дапаможнік для настаўнікаў. – Мінск, 2000.
- Бечык В. Выбранае. – Мінск, 1989.
- Брадзіхіна А. Сучасная беларуская інтымная лірыка: тэндэнцыі і перспектывы развіцця : манаграфія. - Гомель, 2009.
- Бугаёў Д. Вернасць прызнанню: Творчая індывідуальнасць І. Мележа. – Мінск, 1977.
- Бугаёў Д. Максім Гарэцкі. – 2-е выд., выпр. і дап. – Мінск, 2003.
- Бугаёў Д. Уладзімір Дубоўка: кніга пра паэта. – Мінск, 2005.
- Бязлепкіна А. Разам і паасобку: Таварыства “Тутэйшыя”. – Мінск, 2003.
- Бязлепкіна А. 100 слоў пра сучасную беларускую літаратуру. – Мінск, 2012.
- Васючэнка П. В. Беларуская літаратура XX стагоддзя і сімвалізм. – Мінск, 2004.
- Васючэнка П. В. Драматургічная спадчына Янкі Купалы. – Мінск, 1994.
- Васючэнка П. Пошукі страчанага дзяцінства: Бел. прэзакі “сярэдняга пакалення” аб Вялікай Айчыннай вайне. – Мінск, 1995.
- Васючэнка П. Сучасная беларуская драматургія. – Мінск, 2000.
- Верабей А. Уладзімір Караткевіч: Жыццё і творчасць. – 2-е выд., дапрац. і выпраўл. – Мінск, 2005.
- Гаранін Л. Я. Нацыянальная ідэя ў беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя. – Мінск, 1996.
- Гарэлік Л. Зямля дала мне права: станаўленне творчай індывідуальнасці Р. Барадуліна. – Мінск, 1983.
- Гарэцкі М. Гісторыя беларускай літаратуры. – Мінск, 1992.
- Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя: у 4 т. / Нац. акад. навук Беларусі. Ін-т літаратуры імя Я. Купалы. – Мінск, 1999–2003. – Т. 1: 1901–1920; Т. 2: 1921–1941; Т. 3: 1941–1965; Т. 4, кн. 1: 1966–1985, кн. 2: 1986–2000.
- Гісторыя беларускай літаратуры: XIX – пачатак XX ст. / Пад агул. рэд. М. А. Лазарука, А. А. Семяновіча. – 2-е выд. дапрац. – Мінск, 1998.
- Гісторыя беларускай літаратуры: XX стагоддзе: 20–50-я гады / Пад агул. рэд. М. А. Лазарука, А. А. Семяновіча. – 2-е выд. дапрац. – Мінск, 2000.
- Гніламёдаў І. Ад даўніны да сучаснасці: нарыс пра беларускую паэзію. – Мінск, 2001.
- Гніламёдаў І. В. Янка Купала: Жыццё і творчасць. – Мінск, 2002.
- Гніламёдаў І. Іван Мележ: нарыс жыцця і творчасці. – Мінск, 1984.
- Грамадчанка Т. О. Жывая памяць народа: Нарыс творчасці І. Чыгрынава. – Мінск, 1984.
- Дасаева Т. М. Летапіс жыцця і творчасці Максіма Гарэцкага. – Мінск, 1993.
- Дасаева Т. М. Пошукі героя: 3 вопыту беларускай прозы 20-х гадоў. – Мінск, 1993.
- Дасаева Т. М. Максім Гарэцкі і Янка Брыль: Тыпалогія малых жанраў. – Мінск, 2004.
- Драздова З. У. Творчасць А. Мрыя і Л. Калюгі: стылявыя асаблівасці. – Мінск, 1997.
- Драздова З. У. Майстэрства слова: Моўна-стылявыя асаблівасці “Палесскай хронікі” І. Мележа. – Мінск, 1993.

- Жураўлёў В. П. У пошуках духоўных каштоўнасцей: па матэрыяле бел. літ. XIX – пачатку XX ст. – Мінск, 2002.
- Жураўлёў В. П. Якуб Колас і паэтыка беларускага рамана. – 2-е выд., выпр. і дап. – Мінск, 2004.
- Каваленка В. А. Іван Шамякін: Нарыс жыцця і творчасці. – Мінск, 1980.
- Каваленка В. Міфапаэтычныя матывы ў беларускай літаратуры. – Мінск, 1981.
- Кавалёў С. Партрэт шкла: літ.-крыт. арт. – Мінск, 1991.
- Казбярук У. М. Светлай волі зычны звон: А. Гарун. – Мінск, 1991.
- Калеснік У. Зорны спеў: літ. партрэты, нарысы, эцюды. – Мінск, 1981.
- Калеснік У. Янка Брыль: нарыс жыцця і творчасці. – Мінск, 1990.
- Кісліцына Г. Алесь Разанаў: праблема мастацкай свядомасці. – Мінск, 1997.
- Козіч В. Чалавек і прырода ў сучаснай беларускай прозе. – Мінск, 1998.
- Конан У. Святло паэзіі і цені жыцця: лірыка М. Багдановіча. – Мінск, 1991.
- Кузьма Чорны. Чалавек – гэта цэлы свет: успаміны, эсэ, артыкулы, інтэрв’ю, дакументы / уклад. Г. Шаблінская. – Мінск: Мастацкая літаратура, 2016. – 510 с.
- Лаўшук С. Кандрат Крапіва і беларуская драматургія. – 2-е выд. – Мінск, 2002.
- Локун В. І. Маральна-філасофскія пошукі беларускай ваеннай і гістарычнай прозы, 1950–1960-я гг. – Мінск, 1995.
- Лысенка А. Лінія гарызонта: Нарыс творчасці Я. Сіпакова. – Мінск, 1986.
- Лявонава Е. А. Агульнае і адметнае: творы беларускіх пісьменнікаў XX ст. у кантэксце сусветнай літаратуры. – Мінск, 2003.
- Макарэвіч А. М. Праблема жанравых мадыфікацый у беларускай прозе XIX – пачатку XX стагоддзя. – Магілёў, 1999.
- Максімовіч В. А. Эстэтычныя пошукі ў беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя: дапам. для студэнтаў філал. ф-таў ВНУ. – Мінск, 2000.
- Мальдзіс А. Жыццё і ўзнясенне Уладзіміра Караткевіча: Партрэт пісьменніка і чалавека. – Мінск, 1990.
- Мельнікава В. П. “На горне душы...”: Творчасць З. Бядулі і беларуская літаратура першай трэці XX ст. – Брэст, 2001.
- Мікуліч М. У. Максім Танк і сучасная беларуская лірыка. – Мінск, 1994.
- Мішчанчук М. У. Беларуская паэзія 20–30-х гадоў. – Мінск, 1998.
- Мішчанчук М. У., Шпакоўскі У. С. Беларуская літаратура XX ст.: вуч. дапаможнік. – Мінск, 2001.
- Мушынскі М. У. І нічога, апроч праўды: якой быць “Гісторыі беларускай літаратуры”. – Мінск, 1990.
- Мушынскі М. У. Нескароны талент: Праўдзівая гісторыя жыцця і творчасці М. Зарэцкага. – 2-е выд. – Мінск, 2005.
- Мушынскі М. У. Падзвіжнік з малой Багацькаўкі. – Мінск, 2008.
- Навуменка І. Я. Янка Купала. – 2-е выд., дап. – Мінск, 1980.
- Навуменка І. Я. Якуб Колас: Духоўны воблік героя. – 2-е выд., дапоўн. і перапрац. – Мінск, 1981.
- Навуменка І. Я. Максім Багдановіч. – Мінск, 1997.
- Навуменка І. Я. Ранні Кузьма Чорны (1923–1929). – Мінск, 2000.
- Навумовіч У. Шляхамі арлянят: проза “Маладняка”. – Мінск, 1984.
- Піскун Л. Іван Навуменка. – Мазыр, 1997.
- Рагуля А. Імгненні... – Мінск, 1990.

Рагойша В. Вяршыні: 3 невядомага і забытага пра Я. Купалу, Я. Коласа і М. Багдановіча. – Мінск, 1991.

Рагойша В. І адгукнецца слова ў слове: літ.-крыт. арт., эсэ, дыялогі. – Мінск, 1992.

Сабалеўскі А. В. Кандрат Крапіва: Постаць і творы. – 2-е выд., дапрац. і дап. – Мінск, 2003.

Сачанка Б. Сняцца сны аб Беларусі...: літ.-крыт. арт. – Мінск, 1990.

Сінькова Л.Д. Беларуская “звышлітаратура”: літаратуразнаўчыя і літаратурна-крытычныя артыкулы. Мінск: Кнігазбор, 2019. – 224 с.

Стральцоў М. Загадка Багдановіча. – Мінск, 1989.

Тарасюк Л. Апалогія красы: кн. пра беларускую паэзію. – Мінск, 2003.

Тычына М. Кузьма Чорны: Эвалюцыя мастацкага мыслення. – 2-е выд., выпр. і дап. – Мінск, 2004.

Усікаў Я. Андрэй Макаёнак: Нарыс жыцця і творчасці. – Мінск, 1984.

Чыгрын І. П. Проза “Маладняка”. – Мінск, 1985.

Чыгрын І. П. Крокі: проза “Узвышша”. – Мінск, 1989.

Чыгрын І. П. Паміж былым і будучым: проза Максіма Гарэцкага. – 2-е выд., выпр. – Мінск, 2003.

Шаўлякова І. Сентыментальнае паляванне: арт., рэцэнзіі. – Мінск, 2000.

Штэйнер І. Балада: генезіс, эвалюцыя, перспектывы жанру. – Мінск, 2003.

Шынкарэнка В. К. Нястомных пошукаў дарога: Праблема паэтыкі сучаснай беларускай гістарычнай прозы. – Мінск, 2002.

Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі і метадыка фарміравання выніковай адзнакі

Формай бягучай атэстацыі па дысцыпліне «Беларуская літаратура» вучэбным планам прадугледжаны залікі і экзамены.

Пры фарміраванні выніковай адзнакі выкарыстоўваецца рэйтынгавая ацэнка ведаў студэнта, якая дае магчымасць прасачыць і ацаніць дынаміку працэсу дасягненняў мэтаў навучання.

Фарміраванне адзнакі па бягучай паспяховасці:

- адказы на семінарскіх занятках – 25 %;
- удзел у дыскусіях, работа ў групах – 25%;
- напісанне тэстаў, выніковых работ – 25%;
- напісанне творчых работ, эсэ – 25 %.

Рэйтынгавая (выніковая) ацэнка па дысцыпліне разлічваецца на аснове ацэнкі бягучай паспяховасці (бягучай атэстацыі) і заліковай (экзаменацыйнай) ацэнкі з улікам іх вагавых каэфіцыентаў. Вага ацэнкі бягучай паспяховасці складае 50 %, заліковая (экзаменацыйная) адзнака – 50 %.

Для дыягностыкі кампетэнцый выкарыстоўваюцца наступныя формы:

1. Пісьмовая форма.

2. Вусна-пісьмовая форма.

Да вуснай формы дыягностыкі кампетэнцый адносяцца:

1. Вуснае апытанне.

2. Дыскусія.

3. Работа ў групах.

Да пісьмовай формы дыягностыкі адносіцца:

1. Індывідуальная праверка (кантрольныя апытанні).
2. Эсэ.

Пры ацэнцы адкрытага задання ў форме эсэ ўлічваюцца:

- арыгінальнасць, глыбіня думкі (40 %);
- прадуманасць кампазіцыі (25%);
- якасць падачы, стыль (15%);
- адэкватнасць самарэфлексіі (20%).

Да вусна-пісьмовай формы дыягностыкі кампетэнцый адносяцца:

1. Абарона творчых работ.

Пры ацэнцы адкрытага задання ў форме творчай работы:

- арыгінальнасць падачы, глыбіня думкі (25 %);
- прадуманасць кампазіцыі і яе адпаведнасць (25%);
- улік пісьменніцкіх інтэнцый і ўменне аналізаваць мастацкія тэксты (25%.);
- якасць падачы, стыль (25%).

2. Адкрытыя заданні ў форме прэзентацыі.

Пры ацэнцы адкрытага задання ў форме прэзентацыі ўлічваюцца:

- 40% - арыгінальнасць створанага матэрыялу,
- 40% - даследаванне вывучаемага феномена з розных бакоў,
- 10% - структураванасць і лагічнасць выкладу,
- 10% - пісьменнасць выкладу, адсутнасць памылак.

3. Эўрыстычныя заданні ў форме праекта.

Пры ацэнцы эўрыстычнага задання ў форме праекта ўлічваюцца:

- 40% - арыгінальнасць створанага матэрыялу,
- 40% - даследаванне вывучаемага феномена з розных бакоў,
- 10% - структураванасць і лагічнасць выкладу,
- 10% - пісьменнасць выкладу, адсутнасць памылак.

**Апісанне інавацыйных падыходаў і метадаў
для выкладання вучэбнай дысцыпліны**

Пры арганізацыі адукацыйнага працэсу выкарыстоўваецца эўрыстычны падыход, які прадугледжвае:

- ажыццяўленне студэнтамі асобасна-значных адкрыццяў у прапануемых абставінах;
- дэманстрацыю разнастайнасці рашэнняў большасці прафесійных задач і жыццёвых праблем;
- творчую самарэалізацыю студэнтаў у працэсе стварэння адукацыйных прадуктаў;
- індывідуалізацыю навучання праз магчымасць самастойна ставіць мэты, праводзіць рэфлексію ўласнай адукацыйнай дзейнасці.

Падчас асваення дысцыпліны выкарыстоўваюцца наступныя тэхналогіі:

- праектныя тэхналогіі;
- камунікатыўныя тэхналогіі (дыскусія, “мазгавы штурм”);
- ігравыя тэхналогіі, у межах якіх студэнты ўдзельнічаюць у імітацыйных, ралявых гульнях, інш);

- метады работы ў малых групах.
працэсу выкарыстоўваецца эўрыстычны падыход, які прадугледжвае:

Прыкладны пералік заданняў для кіруемай самастойнай работы студэнтаў

КСР № 1.

Праект «Летапіс уласнага жыцця»

1. *Пастаноўка мэты.* Знайдзіце тры тэксты, якія з'яўляюцца прыкладам летапіснага жанру ў тры розныя перыяды існавання старадаўняй літаратуры, вылучыце асаблівасці стылістыкі і падбору фактаграфіі ў кожным.
2. *Практычная частка.* Аформіце факты біяграфіі (з улікам асаблівасцей упісвання іх у кантэкст) у выглядзе трох тэкстаў-летапісаў уласнага жыцця, якія могуць прэзентаваць асаблівасці тэкстаў падобнага кшталту розных гістарычных перыядаў.
3. *Рэфлексія.* Дэманстраванне і параўнанне атрыманага адукацыйнага прадукта адбываецца на занятках і/або на адукацыйным партале партале. Вызначаюцца моцныя і слабыя бакі работы.

Крытэрыі ацэньвання. Максімум – 10 балаў.

- 40% - арыгінальнасць створанага матэрыялу,
- 40% - даследаванне вывучаемага феномена з розных бакоў,
- 10% - структураванасць і лагічнасць выкладу,
- 10% - пісьменнасць выкладу, адсутнасць памылак.

КСР № 2

Творчая работа «Герой беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя: адзін дзень у 202... годзе»

1. *Пастаноўка мэты.* Выбраць героя любога твора літаратуры азначанага перыяду, улічваюць асаблівасці кантэксту ў якім праяўляецца яго развіццё.
2. *Практычная частка.* Змадэляваць сітуацыю з сучаснага жыцця і спрагназаваць паводзіны героя (які ўжо мае пэўныя рысы характару, закладзеныя аўтарам першаснага твора).
3. *Рэфлексія.* Папярэдне на адукацыйным партале змяшчаецца заданне, якое павінен выканаць студэнт. Пасля студэнты размяшчаюць там свае работы. Вызначаюцца слабыя і моцныя бакі атрыманай работы.

Крытэрыі ацэньвання. Максімум – 10 балаў.

- 40% - арыгінальнасць створанага матэрыялу,
- 40% - даследаванне вывучаемага феномена з розных бакоў,
- 10% - структураванасць і лагічнасць выкладу,
- 10% - пісьменнасць выкладу, адсутнасць памылак.

КСР № 3

ТОП-5

1. *Пастаноўка мэты.* Вызначце мэтавую аўдыторыю (Для каго будзе ваш рэйтынг? Гэта кнігі, якія раіце прачытаць кожнаму беларусу? Ці студэнтам? А мо журналістам? Хатнім гаспадыням? Абгрунтуйце чаму).
2. *Практычная частка: адбор, праца з тэкстам, аналітыка і рэклама.* Абярыце з пройдзенага курса 5 твораў, якія Вам найбольш спадабаліся і адпавядаюць

цікаўнасцям абранай аўдыторыі. Паслядоўна апішыце кожны з мастацкіх тэкстаў так, каб іх захацелася прачытаць. Абавязкова ўстаўце цытаты. Звяртайце ўвагу не толькі на ідэйны змест і тэматыку, але і на стыль, паэтыку. Тэкст у кожным з пунктаў павінен быць разгорнутым. Вызначце месца твора ў літаратурным працэсе. Патлумачце ў кожным з 5 пунктаў, чаму гэту кнігу варта прачытаць.

Спісваць з Сеціва ці з іншых крыніц забараняецца.

3. *Рэфлексія*. Уявіце, што жывяце ў часы Ф. Багушэвіча, які першым быў вымушаны ствараць літаратурныя містыфікацыі (памятаеце, як ён, падпісаўшы другі зборнік іншым псеўданімам, Сымон Рэўка з-пад Барысава, выказваўся ў прадмове пра Мацея Бурачка, аўтара першага зборніка “Дудка беларуская”?)

Паглядзіце на сваю працу збоку і напішыце крытычны агляд уласнага “Топ-5”. Адзначце моцныя і слабыя бакі складзенага рэйтыngu.

4. *Практычная скіраванасць і самаацэнка*. На якім рэсурсе ці ў якім літаратурна-мастацкім выданні Вы б жадалі надрукаваць дадзены рэйтынг? Патлумачце чаму.

Пры ацэнцы адкрытага задання КСР улічваюцца:

- арыгінальнасць падачы, глыбіня думкі (25 %);
- прадуманасць кампазіцыі і яе адпаведнасць (25%);
- улік пісьменніцкіх інтэнцый і ўменне аналізаваць мастацкія тэксты (25%.);
- якасць падачы, стыль (15%);
- адэкватнасць крытыкі (10%).

КСР № 4

Рэцэнзія

1. *Пастаноўка мэты*, вызначэнне мэтавай аўдыторыі (для каго будзе Ваша рэцэнзія: прафесіяналаў ці масавага чытача)

Чаму будзе цікава і карысна пазнаёміцца з Вашай рэцэнзіяй?

2. *Практычная частка*: праца з мастацкім тэкстам (кніга, выдадзеная за апошнія 3 гады па-беларуску), з улікам ведання тэндэнцый сучаснай літаратуры і тэарэтычных паняццяў.

3. *Рэфлексія*. Прааналізуйце атрыманую рэцэнзію. Адзначце слабыя і моцныя бакі.

4. *Практычная скіраванасць і самаацэнка*. На якім рэсурсе ці ў якім літаратурна-мастацкім выданні Вы б жадалі надрукаваць дадзеную рэцэнзію? Патлумачце чаму.

Пры ацэнцы адкрытага задання КСР улічваюцца:

- арыгінальнасць, глыбіня думкі (25 %);
- прадуманасць кампазіцыі (25%);
- улік пісьменніцкіх інтэнцый (25%.);
- якасць падачы, стыль (15%);
- адэкватнасць самарэфлексіі (10%).

КСР №5

Буктрэйлер (можна выконваць групай да 4 чалавек)

1. *Пастаноўка мэты*. Абярыце мастацкі твор для буктрэйлера. (Чаму менавіта гэты тэкст? Каму будзе паглядзець буктрэйлер па дадзеным творы?)

2. *Практычная частка*: падрыхтоўка сцэнарыя (з улікам пісьменніцкай інтэнцыі), кінарэжысёрскія вырашэнні (ракурсы здымкі, фонавая музыка). Здымкі буктрэйлера, акцёрская і рэжысёрская работа, мантаж.

3. *Рэфлексія*. Прааналізуйце атрыманы буктрэйлер. Адзначце слабыя і моцныя бакі. *Пры ацэнцы адкрытага задання КСР у форме буктрэйлера ўлічваюцца:*

- арыгінальнасць падачы (35 %);
- прадуманасць кампазіцыі (30%);
- улік пісьменніцкай інтэнцыі (25%.);
- якасць здымкі (10%).

Іншыя варыянты тэм для КСР:

1. Літаратура перыяду Рэнесансу, Рэфармацыі і Контррэфармацыі. Напісаць эсэ на тэму “Код Скарыны” / Эсэ-параўнанне “Вобраз Юдзіфі ў “Прадмове” Ф. Скарыны і ў аднайменнай п’есе С. Кавалёва”
2. Асаблівасці развіцця беларускай літаратуры пачатку XX ст. Стварыць аналітычнае інтэрв’ю на тэму “Змены ў сістэме маральных каштоўнасцей: ад Багушэвіча да нашых дзён”.
3. Дапісаць працяг няскончанага рамана Ядвігіна Ш. “Золата”
4. Беларуская літаратура 1965–1975 гг. Стварыць інтэрв’ю–“містыфікацыю” з беларускім пісьменнікам.
5. Мастацка-стылёвыя плыні беларускай паэзіі к. XX ст. – пачатку XXI ст. Стварыць інтэрв’ю з сучасным мастаком слова.
6. Традыцыйная і эксперыментальная драматургія к. XX ст. – пачатку XXI ст. Напісаць эсэ “Літаратура: ці ёсць межы дазволенага?”

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі самастойнай работы навучэнцаў

Бягучая самастойная работа студэнтаў накіравана на паглыбленне і замацаванне ведаў, развіццё практычных уменняў.

Прыкладныя пытанні да экзамена (раздзел 1)

1. Старабеларуская літаратура як гісторыка-культурны феномен.
2. Сістэма жанраў старабеларускай літаратуры.
3. Перыядызацыя старабеларускай літаратуры.
4. Перакладная літаратура Беларусі XI–XVII ст.
5. Ідэйны змест і мастацкія асаблівасці “Прытчы пра чалавечую душу і цела” (“Слова пра сляпога і кульгавага”) К. Тураўскага
6. Мастацкія асаблівасці “Жыцця Еўфрасінні Полацкай”.
7. “Слова пра паход Ігара” і Беларусь.
8. “Аповесць мінулых гадоў” як помнік усходнеславянскага летапісання.
9. Дакументальнасць і белетрыстычнасць у “Летапісцы вялікіх князёў літоўскіх”.
10. Патрыятызм і гуманістычная скіраванасць прадмоў і пасляслоўяў Ф. Скарыны.
11. Лацінамоўная паэзія ранняга Рэнесансу: творчасць Міколы Гусоўскага і Яна Вісліцкага.
12. “Песня пра зубра” М. Гусоўскага: творчая гісторыя, кампазіцыя, паэтыка і праблематыка помніка.
13. С. Будны і Рэфармацыя ў Беларусі. Прысвячэнне і прадмова да “Катэхізіса”.
14. Мастацкія асаблівасці “Прадмовы да Евангелля” В. Цяпінскага.

15. Мемуарная літаратура Беларусі канца XVI – пачатку XVII ст.
16. “Трэнас” М. Смятыцкага як помнік барока.
17. “Дыярыуш” Афанасія Філіповіча: паэтыка помніка.
18. Парадыйна-сатырычная проза XVII ст. (“Прамова Мялешкі”, “Ліст да Абуховіча”).
19. Барочныя матывы ў творчасці Сімяона Полацкага.
20. Палемічная публіцыстыка канца XVI-пачатку XVII ст.
21. Тэатр Беларусі ў XVIII ст. Творчасць Францішкі Уршулі Радзівіл, Міхала Цяцёрскага, Мацея Радзівіла.
22. “Камедыя” К. Марашэўскага як барочная школьная драма-маралітэ.
23. Мастацкія кірункі і плыні ў літаратуры XIX ст.
24. А. Міцкевіч і станаўленне рамантызму ў беларускай літаратуры.
25. Паэма А. Міцкевіча “Дзяды”: вобраз Густава як рамантычнага героя.
26. Асаблівасці беларускага рамантызму XIX ст.
27. Роля таварыства філаматаў у развіцці беларускай літаратуры.
28. Беларуская гісторыя і фальклор у творчасці паэтаў-філаматаў (Т.Зан, Э. Адынец, А. Ходзька).
29. Паэтыка класіцызму і рамантызму ў творчасці Яна Чачота.
30. Асоба і творчасць Франца Савіча
31. Нацыянальна-патрыятычная тэма ў кнізе “Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях” Я. Баршчэўскага.
32. Рысы сентыменталізму ў п’есе В. Дуніна-Марцінкевіча “Ідылія”.
33. Канфлікты ў п’есе “Пінская шляхта” В. Дуніна-Марцінкевіча.
34. Уплыў фальклору на паэтычны эпас В. Дуніна-Марцінкевіча.
35. Эстэтычныя погляды В. Каратынскага.
36. Мастацкая вартасць балад-гутарак У. Сыракомлі.
37. Ідэйны змест і аўтарства паэмы “Энеіда навыварат”.
38. Праблема аўтарства, паэтыка і стыль паэмы “Тарас на Парнасе”.
39. Беларускі літаратурна-грамадскі рух у сярэдзіне XIX ст.
40. Кастусь Каліноўскі як пачынальнік беларускай публіцыстыкі

Прыкладныя пытанні да заліка (раздзел 2)

1. Літаратурны працэс 80-90-х гг. XIX ст. Ідэйна-мастацкія плыні ў беларускай літаратуры канца XIX ст.
2. Тэматыка і праблематыка паэзіі Ф. Багушэвіча. Рысы рамантызму, натуралізму і рэалізму ў творчасці.
3. Проза і публіцыстыка Ф. Багушэвіча. Аналіз “Прадмовы” да “Дудкі беларускай” і праяўных твораў.
4. Асноўныя матывы паэзіі Я. Лучыны. Аналіз вершаў і паэмы “Паляўнічыя акварэльні з Палесся”.
5. Беларусь і беларусы ў творчасці Э. Ажэшкі. Аналіз апавесцяў.
6. Перыядызацыя беларускай літаратуры XX ст. Яе нацыянальна-гістарычныя і мастацка-эстэтычныя асновы.
7. “Нашаніўскі” перыяд у гісторыі беларускай літаратуры і яго актыўныя дзеячы. Дыскусія 1913 г. на старонках “Нашай нівы” аб шляхах развіцця беларускай

- літаратуры як паказчык ідэйна-эстэтычнай вышыні маладой беларускай літаратуры.
8. Асноўныя заканамернасці развіцця беларускай літаратуры пачатку XX ст.
 9. Мастацка-публіцыстычная творчасць Ядвігіна Ш., Цёткі, Янкі Купалы, Якуба Коласа, Максіма Гарэцкага, Вацлава Ластоўскага, Максіма Багдановіча, Змітрака Бядулі, Алеся Гаруна, Сяргея Палуяна і іншых пісьменнікаў як праграма нацыянальнага адраджэння.
 10. Карусь Каганец -- паэт, празаік, драматург, асветнік, грамадска-палітычны дзеяч.
 11. Жанрава-стылёвая адметнасць прозы Ядвігіна Ш.
 12. “Золата” Ядвігіна Ш. Спроба рамана.
 13. Біяграфія Я. Купалы. Духовныя пошукі ў 10-20-я гады; жыццё ў савецкі перыяд: драматычны лёс ў 30-я гады, трагічная смерць у 1942 г.
 14. Матывы і паэтыка лірыкі Янкі Купалы 1910-1920-х гг. Кніга “Спадчына” (1922 г.).
 15. Рамантычныя паэмы 1910–1913 гг.: “Курган”, “Бандароўна”, “Магіла льва”, “Яна і я”, “На куццю”, На дзяды”.
 16. Драматызаваныя паэмы Я. Купалы: «Адвечная песня» (1908) і “Сон на кургане” (1910).
 17. Драматургія Янкі Купалы. Камедыя «Паўлінка» (1912). «Раскіданнае гняздо» (1913) як сацыяльна-філасофская драма.
 18. Трагікамедыя “Тутэйшыя” (1922). Праблемы “тутэйшасці” як гістарычная трагедыя Беларусі.
 19. Янка Купала публіцыст. Тэматыка і праблематыка публіцыстыкі Я. Купалы.
 20. Асноўныя этапы грамадзянскага і літаратурнага станаўлення Якуба Коласа. Адзінства і эвалюцыя тэм, вобразаў і матываў у паэзіі Я. Коласа.
 21. Паэтычны эпас Я. Коласа: нацыянальны свет беларуса ў паэме “Новая зямля” і канцэпцыя мастака і мастацтва ў паэме “Сымон-музыка”.
 22. “Казкі жыцця” як пачатак філасофска-лірычнай плыні ў беларускай літаратуры.
 23. Трылогія Я. Коласа “На ростанях”. Гісторыя, кампазіцыя, жанравыя
 24. Біяграфія М. Багдановіча. Жанравае багацце творчасці М. Багдановіча і яе значэнне для беларускай літаратуры.
 25. Мастацкая канцэпцыя кнігі паэзіі М. Багдановіча “Вянок”.
 26. М. Багдановіч на шляху да ліра-эпасу (паэмы “Максім і Магдалена”, “Мушка-зелянушка і камарык – насаты тварык”, “Страцім-лебедзь”).
 27. Праблема красы ў эстэтыцы М. Багдановіча (апавяданні “Музыка”, “Апокрыф”, “Шаман”, “Апавяданне аб іконніку і залатару”, вершы “Вераніка”, “У вёсцы” і інш.).
 28. Эстэтычныя погляды М. Багдановіча. Артыкулы “Глыбы і слаі” (1911), “За тры гады” (1913), “Забыты шлях” (1915). М. Багдановіч і пытанне пра нацыянальны стыль.
 29. Матывы і паэтыка вершаў Алаізы Пашкевіч (Цёткі).
 30. Праблематыка, вобразы, стылёвая адметнасць апавяданняў Алаізы Пашкевіч (Цёткі): “Прысяга над крывавымі разорами”, “Міхаська”, “Зялёнка”, “Асеннія лісты”.

31. Творчасць і грамадская дзейнасць Алаізы Пашкевіч (Цёткі). Цётка як публіцыст.
32. Нацыянальны тэатр на пачатку XX ст. Уладзіслаў Галубок і станаўленне беларускай драматургіі. Аналіз п'ес "Галубка", "Ганка", "Пан Сурынта", "Суд", "Пісаравы імяніны" (дзве-тры на выбар).
33. А. Гарун як асоба і паэт у беларускім літаратурным руху. Аналіз зборніка "Матчын дар".
34. Вацлаў Ластоўскі -- пісьменнік, навуковец, грамадскі дзеяч, публіцыст. Вершы і апавяданні В. Ластоўскага.
35. Аповесць Вацлава Ластоўскага "Лабірынты".
36. Пошукі і наватарства М. Гарэцкага ў галіне "малой" формы ("Рускі", "Чарнічка").
37. Дакументальна-мастацкія запіскі М. Гарэцкага "На імперыялістычнай вайне" (1915–1919).
38. Аповесць М. Гарэцкага "Дзве душы" (1919) як мастацкае вытлумачэнне падзей рэвалюцыі.

Прыкладны пералік пытанняў да заліка (раздзел 3)

1. Творчасць Змітрака Бядулі 20–30-х гг. Рамантычнае, прыгодніцкае і натуралістычнае ў аповесці "Салавей".
2. Жанравыя і мастацкія адметнасці філасофска-спавядальнага твора М. Гарэцкага "Скарбы жыцця".
3. Літаратурныя згуртаванні 1920-х гг. ("Маладняк", "Узвышша", "Польмя"). Агульная характарыстыка.
4. Ідэяна-масацкая платформа згуртавання "Маладняк". Паэма М. Чарота "Босыя на вогнішчы".
5. Творчыя прынцыпы згуртавання "Узвышша". Творчасць Я. Пушчы, А. Дудара, Т. Кляшторнага (на выбар).
6. Філасофская паэзія Уладзіміра Дубоўкі. Праблематыка, адлюстраванне рэчаіснасці 20-х гадоў у паэмах.
7. Інтэлектуалізм паэзіі Уладзіміра Жылкі.
8. Сатырычнае майстэрства Андрэя Мрыя. Праблема "самасуеўшчыны".
9. Майстэрства псіхалагічнага аналізу ў ранніх апавяданнях К. Чорнага (на прыкладзе апавяданняў "Пачуцці" і "Хвоі гавораць").
10. Творчая эвалюцыя К. Чорнага. Філасофскі змест і мастацкія асаблівасці рамана "Млечны Шлях".
11. Мастацкая адметнасць прозы Л. Калюгі. Рэалістычнае і міфалагічна-магічнае ў аповесці "Нядоля Заблоцкіх".
12. Паказ жыцця вясковай моладзі ў аповесці Л. Калюгі "Ні госць ні гаспадар". Праблематыка твора.
13. Гуманістычная аснова твораў М. Зарэцкага. Экзістэнцыйныя матывы ў апавяданні "Ой, ляцелі гусі".
14. Вобраз Яроцкага ў аповесці М. Зарэцкага "Голы звер". Ідэяная глыбіня твора.
15. Ідэяна тэматычная і стылёвая разнастайнасць літаратуры Заходняй Беларусі (І. Абдзіраловіч, М. Танк, К. Сваяк, Н. Арсеннева і інш.).
16. Майстэрства М. Лынькова-апавядальніка.

17. Грамадзянская лірыка П. Панчанкі.
18. Філасафізм паэзіі А. Куляшова.
19. Савецкая рэчаіснасць у творах П. Броўкі.
20. Мастацкая адметнасць паэзіі М. Танка.
21. Мастацкія асаблівасці інтымнай лірыкі Я. Янішчыц.
22. Жыццё і творчы шлях В. Быкава
23. Праблема свабоды і выбару ў ваеннай прозе Васіля Быкава
24. Творчая індывідуальнасць А. Адамовіча.
25. Шматграннасць творчасці І. Навуменкі.

Прыкладны пералік пытанняў да экзамена (раздзел 4)

1. Асаблівасці танкаўскага верлібра. Філасофскі змест лірыкі М. Танка.
2. Экзістэнцыялізм і праўдзівы паказ вайны ў аповесці В. Быкава “У тумане”.
3. Асаблівасці беларускай мемуарыстыкі (“Доўгая дарога дадому” В. Быкава, “Сповідзь” Л. Геніюш).
4. Праблема свабоды ў творчасці В. Быкава (“Бедныя людзі”, “Жоўты пясочак”, “Ваўчыная яма”, “Сцяна”).
5. Гуманістычны пафас рамана І. Шамякіна “Вазьму твой боль”.
6. Праблематыка і асноўныя вобразна-выяўленчыя, стылёвыя адметнасці аповесці І. Шамякіна “Сатанінскі тур”.
7. “Палеская хроніка” Івана Мележа як нацыянальны эпас.
8. Праблемна-тэматычны аналіз і мастацкія асаблівасці камедыі “Брама неўміручасці” К. Крапівы.
9. Маральна-этычная праблематыка камедыі “Кашмар” (“Святая прастата”) А. Макаёнка.
10. Рамантычная ідэалізацыя ў гістарычнай аповесці У. Караткевіча “Сівая легенда” (1960).
11. Адметнасць тэматыкі і стылістыкі апавядання “Сіняя-сіняя” У. Караткевіча.
12. Філасофская праблематыка ў аповесці “Ладдзя Роспачы” У. Караткевіча.
13. Ідэі, пафас, формы паэзіі Уладзіміра Караткевіча.
14. Экзістэнцыйнае светаадчуванне ў творчасці беларускіх пісьменнікаў (на прыкладзе апавядання “Смаленне вепрука” М. Стральцова).
15. Мастацкі плён маладых пісьменнікаў (пасля 2000 года).
16. Эпічная традыцыя ў прозе У. Адамчыка, Я. Сіпакова, А. Кудраўца (на выбар).
17. Традыцыйнае і новае ў лірыцы Н. Гілевіча, Г.Бураўкіна, У. Някляева (на выбар).
18. Паэзія як самапазнанне і пошук ісціны ў творчасці Алеся Разанава.
19. Паэтыка прозы В. Казько, Ю. Станкевіча (на выбар).
20. Ідэі, пафас, формы паэзіі Рыгора Барадуліна 1980-х – 2010-х гг.
21. Гуманізм, праўдашукальніцтва ў творах Алеся Адамовіча.
22. Майстэрства апавядальніка ў прозе Янкі Брыля.
23. Асаблівасці драматургічнай творчасці А. Дударова.
24. Паэтыка беларускай антыўтопіі (на прыкладзе “Ордэна Белай Мышы” У. Арлова або “Праўдзівай гісторыі краіны хлудаў” А. Мінкіна).
25. Развіццё тэмы вёскі ў сучаснай прозе (М. Стральцоў, А. Федарэнка, А. Горват).

26. Пашырэнне межаў літаратуры ў творчасці С. Алексіевіч.
27. Творчасць удзельнікаў літаб'яднанняў “Тутэйшыя” (А. Сыс, А. Глобус, А. Федарэнка) і “Бум-Бам-Літ” (В. Жыбуль, Джэці і інш.).
28. Асноўныя матывы сучаснай “маладой” беларускай паэзіі (В. Жыбуль, А. Хадановіч, В. Рыжкоў, Н. Кудасава).
29. Інтэлектуалізацыя гісторыі ў сучаснай прозе (У. Арлоў, А. Наварыч, А. Федарэнка).
30. Мадэрнісцкая і постмадэрнісцкая паэтыка ў беларускай літаратуры апошняй трэці XX – пач. XXI стст.
31. Жанрава-стылёвыя пошукі ў дакументальнай прозе.
32. Пераасэнсаванне вобразаў антычнасці ў сучаснай беларускай літаратуры (“Старасвецкія міфы горада Б.” Л. Рублеўскай).
33. Авангард, постмадэрнізм, гульня ў сучаснай беларускай літаратуры.
34. Вядучыя матывы ў лірыцы Яўгеніі Янішчыц, Анатоля Сыса (на выбар).
35. Творчая індывідуальнасць Л. Дранько-Майсюка, А. Глобуса, А. Федарэнкі (на выбар).
36. Тэма інтэлігенцыі ў беларускай прозе XX – XXI ст.
37. Стылёвыя асаблівасці прозы А. Бахарэвіча, А. Брава (на выбар).

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
1. Асновы творчай дзеянасці літаратурнага работніка	Кафедра літаратурна- мастацкай крытыкі	Прапаноў няма	Заўваг няма пратакол № 17 ад 04.06.2020 г.
2. Псіхалогія крэатыўнага пісьма	Кафедра літаратурна- мастацкай крытыкі	Прапаноў няма	Заўваг няма пратакол № 17 ад 04.06.2020 г.
3. Руская літаратура	Кафедра літаратурна- мастацкай крытыкі	Прапаноў няма	Заўваг няма пратакол № 17 ад 04.06.2020 г.
4. Замежная літаратура	Кафедра літаратурна- мастацкай крытыкі	Прапаноў няма	Заўваг няма пратакол № 17 ад 04.06.2020 г.

**ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ ПА ВЫВУЧАЕМАЙ
ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ**

на ____/____ вучэбны год

№ п/п	Дапаўненні	Падставы

Вучэбная праграма перагледжана і ўхвалена на пасяджэнні кафедры літаратурна-мастацкай крытыкі (пратакол № 17 ад 04.06.2020 г.)

Загадчык кафедры
кандыдат філлагічных навук,
дацэнт

_____ Л. П. Саянкова-Мяльніцкая

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Дэкан факультэта

_____ В. М. Самусевіч

кандыдат філалагічных навук,
дацэнт